Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 18 май 1973 йил, жума • № 115 (15.589). ✦ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ПИЛЛА — ДАВЛАТГА

СУРХОН КУМУШ ТОЛАСИ

ТЕРМИЗ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жарқўрғон райони миришкорлари пиллачиликни ривожлантиришда йилдан-йилга қувончли ютуқларга эришмоқдалар. Улар ўтган йили давлатга 92 тонна пилла сотиб, ҳар қути курт уруғидан 69 килограммдан кумуш тола олган эдилар. Район ипакчиларининг бу йилги марралари янада юксак. Улар 2 минг қути курт уруғининг ҳар қутисидан камида 70 килограммдан ҳосил етиштириб, камида 120 тонна пилла сотиш учун курашяптилар. Ана шунга яраша меҳнат қилаётган азаматлар куртни прогрессив усулда тезкорлик билан боқиб, янги пилла ҳосилини топширишга киришдилар.

«Коммунизм», «Москва», «Социализм» ва Норали Боймуродов номли колхозларнинг меҳнаткашлари пилла топширишни районда биринчи бўлиб бошладилар. Дастлабки куниёқ тайёрлов пунктига 1620 килограмм аъло сифатли пилла етказиб берилди. Ҳар қути курт уруғидан 100 килограммдан пилла етиштириш мажбуриятини олган «Москва» колхозидан Зулфия Эгамбердиева, Норали Боймуродов номли колхоздан Қудратой Тожиева сингари пиллачилар ҳозиргача ҳар қути курт уруғи ҳисобига 70-80 килограммдан пилла сотдилар. Шунингдек Термиз, Шеробод ва Гагарин районлари пиллачилари янги ҳосилни давлатга топширишга киришдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

ДАСТЛАБКИ КАРВОНЛАР

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхозининг моҳир пиллачилари пилла қуртини жадал усул билан боқиб, Қашқадарё областида биринчи бўлиб пилла топширишни бошлаб юбордилар.

Совхоз пиллакорлари ўз боқимидаги 240 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 80 килограммдан, давлатга жами 16 тонна аъло навли пилла топширишади. Совхоз партия комитетининг секретари Олтибой Одиловнинг айтишича, зиммага олинган мажбурият 8—10 кун ичида ошириб адо этилади.

Ульянов районидаги «Москва», «Қашқадарё» совхозлари ва «Пахтакор» колхозида ҳам пилла териш ва қабул пунктларига топшириш қизғин давом этмоқда.

ХАЛҚ ТАШАББУСИ — ҚУДРАТЛИ КУЧ

Коммунистик партия халқ хўжалигини юксалтиришнинг биронбир тадбирини кун тартибига қўяр экан, ҳамиша оммага, унинг буюк ижодий кучига, ташаббусига таянади. КПСС XXIV съездининг мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш тўққизинчи беш йиллик плани Директиваларида белгиланган улуғвор вазифалар бевосита кенг меҳнаткашлар оммасининг ғайрат-шижоати, буюк бунёдкорлик кучи билан амалга оширилмоқда.

Беш йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида мамлакат миқёсида, хусусан республикамизда амалга оширилган ишлар меҳнат аҳлининг ташаббуси барқ уриб юксалаётганлигидан далолат бериб турибди. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажара бориб, умумхалқ социалистик мусобақасини кучайтириш, омманинг ижодий активлигини ривожлантириш, мусобақага раҳбарлик қилиш усул ва услубларини такомиллаштиришга эришдилар. Айниқса, КПСС Марказий Комитети, Иттифоқ ҳукумати, Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1973 йил — беш йилликнинг ҳал қилувчи йили планларини муддатидан илгари бажариш учун саноат, қишлоқ хўжалиги, чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги қарорлари муносабати билан халқ хўжалигининг барча соҳаларида мусобақа тўлқини янги куч билан мавжланиб кетди.

Йил бошида Тошкент ва Марғилон тўқимачиларининг беш йиллик шахсий планларини икки ярим—уч йилда бажариш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятлари ва бу ташаббуснинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қизғин қўллаб-қувватлаганлиги енгил саноатимизнинг барча меҳнаткашлари куч-ғайратини ошириб юборди. Ҳамма ерда бу ташаббус издошлари кун сайин кўпайиб бормоқда. Янги ҳаракат ташаббускори Лидия Павловна Казанцева апрель ойидаёқ беш йилликни бажариб қўйиб, 1976 йилга қадар яна бир беш йиллик план миқдорида маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилди. «Минглар шартномаси» мусобақасининг бошқа қатнашчилари ҳам меҳнатда мана шундай зафарларни қучиш учун астойдил ҳаракат қилаётирлар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев СССР ташкил этилганлигининг эллик йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қилган докладида 1973 йил, беш йилликнинг учинчи йили бутун беш йиллик тақдирини кўп жиҳатдан ҳал қилувчи йилдир. Вазифа шундан иборатки, бу йил вазифаларини бажарибгина қолмасдан, анча ортиғи билан бажариш, кейинги йиллар учун ҳам зарур замин яратиш лозим, деган эди.

Биринчи кварталнинг якуни меҳнат аҳли бу вазифани муваффақиятли бажараётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Буюмларнинг кўпгина энг муҳим турлари бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш квартал топшириқлари ошириб адо этилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш 6,4 процент кўпайиб, ҳар кунги ишлаб чиқариш ҳажми 7,8 процент ошди. Шу кун нуқтаи назаридан қараганда бу рақамлардан кўнгил тўлиши мумкин. Бироқ масалага беш йиллик топшириқлари ва суръатларига қараб ёндошганимизда ҳали кўп иш қилишимиз, юқоридаги кўрсаткичларни тағин ҳам оширишимиз лозимлиги аён бўлиб қолади.

Республикамиз экономикасининг ғоят муҳим тармоғи бўлган қишлоқ хўжалигида ҳам катта ютуқларга эришилмоқда. Яйлов баҳодирлари — чорвадорларимиз бу йилги қишнинг жуда мураккаб шароитларида моллар туёғини сақлаб қолиш, қўзилатиш ва тўл олиш кампаниясини муваффақиятли ўтказиш учун бор маҳоратларини, тажрибаларини ишга солишди. Табиат билан юзма-юз беллашувда инсон иродаси нималарга қодирлигини амалда исботлашди. Пиллачиларимиз зиммага олган мажбуриятни адо этиш йўлида катта имтиҳондан ўтишга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Пахтакорларимиз серёғин баҳор машаққатларини енгиб, кенг майдонларда тўла гектарлар бўлиши учун ҳормай-толмай курашмоқдалар.

Омманинг меҳнатдаги ғайрат-шижоати ғоят кучайган мана шундай бир вазиятда Андижон область партия ташкилоти меҳнаткашлар ўртасида социалистик мусобақани ривожлантиришда муайян тажриба тўплади. Областда беш йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида саноат ишлаб чиқариши 21 процент, меҳнат унумдорлиги 13,6 процент кўпайди. Қишлоқ меҳнаткашлари пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирок этган кенгашида берган сўзлари устидан чиқиб, ўтган йили пландагидан 113 минг тонна кўп — 584 минг тонна пахта етиштирдилар. Чорвачилик рентабелли соҳага айланди. Шу муддат ичида бу соҳадан 4,5 миллион сўмлик соф фойда олинди.

Буларнинг ҳаммаси область партия ташкилотининг меҳнаткашларни КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажаришга, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида социалистик мусобақани кенг кўламда ривожлантиришга сафарбар этиш юзасидан олиб бораётган ташкилий ва сиёсий ишлари самарасидир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Андижон область партия ташкилотининг мусобақага раҳбарлик қилишдаги ибратли ишларини маъқуллади. Шу билан бирга социалистик мусобақани ташкил этишдаги жиддий нуқсонлар ҳам қарорда кўрсатиб ўтилди. Булар — айрим корхона ва хўжаликларда мусобақани ташкил этишга бўлган юксак талаблар ҳисобга олинмаётганлигида, мусобақадошларнинг куч-ғайрати фан-техника революцияси келтириб чиқараётган вазифаларни ҳал этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини жадаллаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлашга етарли равишда сафарбар қилинмаётганлигида кўзга ташланмоқда.

Мусобақани ташкил этишда формализм ва расмиятчилик элементларига батамом барҳам берилмаган. Айрим жойларда мусобақани ташкил қилишда ким ўзарлик ва натижаларни эълон қилиб туриш шартларига риоя қилинмаётир. Матбуот органлари, телевидение ва радио редакциялари ишдаги ижобий тажрибаларни кенг ёйиш билан бирга, ана шу камчиликларни ҳам очиб ташлашлари, мусобақа самарасини кучайтиришга бутун маҳоратларини сафарбар этишлари лозим. Бунда КПСС Марказий Комитетининг «Литва ССР матбуотида социалистик мусобақани ёритиш масалалари тўғрисида»ги қарори муҳим қўлланма ҳисобланади. Матбуот, телевидение ва радио журналистларининг бурчи энг яхши кишиларимиздаги юксак сиёсий онглилик, ташаббускорлик, меҳнат шижоати, юксак ахлоқ намуналарини кенг пропаганда қилишдан иборат.

Мусобақа оммавийлиги, ошкоралиги билан қудратли таъсирга, буюк моддий кучга айланади. Шундай экан бу ишга бутун меҳнат аҳлини жалб этиш, мусобақа натижаларидан барчани хабардор қилиб туриш — партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг жонажон ишидир.

БЕШ ЙИЛЛИГИМИЗ ШАХДАМ ОДИМЛАМОҚДА

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари катта ютуқни қўлга киритдилар. Хўжаликда давлатга гўшт, тухум сотиш юзасидан йиллик социалистик мажбурият шараф билан бажарилди. Тайёрлов пунктларига 100 центнер гўшт, 180 минг дона тухум етказиб берилди. Қўзилатиш мавсуми ҳам муваффақиятли якунланди. Ҳар 100 бош совлиқдан 122 тадан қўзи олиниб, 1500 бош қўзини ўстиришга қолдириш ҳақидаги мажбурият ҳам ошириб адо этилди. А. Ширинов, И. Солиев каби донгдор чўпонлар ҳар 100 бош совлиқдан 160-170 тадан соғлом қўзи олдилар.

Колхозда соғин сигирлардан ҳозиргача 311 тонна ўрнига 331 тонна серқаймоқ сут соғиб олинди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 45 тонна кўпдир. Ҳар бош соғин сигирдан соғиб олинган сут 253 килограммга кўпайди. СССР Олий Советининг депутати М. Ғафурова, Э. Болтаева, Р. Эргашева, В. Фозилова, А. Насруллаева, Б. Жалиловалар ўзларига бириктилган сигирларнинг ҳар бошидан ҳозиргача 1300-1600 килограммдан сут соғиб олдилар.

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилган колхоз чорвадорлари оширилган мажбурият ҳисобига маҳсулот топширмоқдалар. Хўжалик чорвадорлари чорва моллари озуқа базасини мустаҳкамлаш туфайли ана шундай қувончли муваффақиятга эришмоқдалар. Колхозда беданинг биринчи ўрими тугалланди. Бедапояларнинг ҳар гектаридан 50 центнердан пичан йиғиб олинди. Сенаж бостириш, иккинчи беда ўримига тайёргарлик кўриш, дағал хашак тўплаш қизғин.

АДАБИЁТ БАЙРАМИ ФАРҒОНА ДИЁРИДА

Фарғона меҳнаткашларининг вакиллари Ўзбекистонда совет адабиёти кунлари иштирокчиларини музика, қўшиқлар, гуллар билан кутиб олдилар. Адиблар область марказидаги янги қурилишларни ва ҳушманзара жойларни кўздан кечирдилар.

Область партия комитетининг биринчи секретари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ф. Ш. Шамсиддинов қардош адабиётларнинг намояндаларини самимий табриклади. У ёзувчиларга область меҳнаткашларининг экономика ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб берди. Украин ёзувчиси, Ленин мукофотининг лауреати Олесь Гончар шодиёна кутиб олганликлари ва самимий меҳмондўстликлари учун фарғоналикларга чин юракдан ташаккур изҳор этди.

Ёзувчилар Ҳамзаободни ҳам бориб кўришди. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий мақбараси ёнида митинг бўлиб ўтди. Комил Яшин большевик — шоир, интернационалист, ўзбек совет адабиётининг асосчиси тўғрисида сўзлаб берди. Шундан кейин Ватанимиздаги халқларнинг турли тилларида Ҳамза шеърлари ҳамда ўзбек диёрининг шонли фарзандига самимий ҳурмат-эҳтиром изҳор қилиб ёзилгач асарлар янгради. Мақбара зинасига гулдасталар қўйилди. (ЎзТАГ).

БЕДА ЎРИМИ ҚИЗҒИН

Бу йилги баҳорнинг нам ва серёмғир келганлиги туфайли ўт-ўланлар яхши кўкарди ва гуркираб ўсди. Қирлар ва адрларда мўл-кўл пичан ҳосили пишиб етилмоқда. Шунинг учун ҳам республикамизнинг кўпгина хўжаликлари ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, чорвачилик учун кўпроқ ем-хашак тайёрлаб олиш учун қизғин ишлар олиб бормоқдалар.

Бундан ташқари, чорвачилик учун озуқа етказиб берувчи махсус бедачилик совхозларида ҳам мўл-кўл хашак тайёрлаш ишлари қизғин тус олган. Бу хўжаликларда ҳам шу кунларда биринчи беда ўримини тезроқ тугаллаш учун ҳаракат кучайган.

Мана, Бухоронинг Қизилтепа районидаги «Маликчўл» совхозининг бепоён бедапоялари. Бу хўжалик бундан уч йил муқаддам — 1970 йилда ташкил этилган эди. Совхоз коллективи ана шу давр мобайнида озуқа етиштириш соҳасида катта тажриба орттирди.

Совхоз 3194 гектар майдонда бедапоя бунёд этган. Шундан 416 гектар ер шўрхок ерлардан иборатдир. Бу майдонлар чўл бағридан узиб олиниб, бедапояларга айлантирилган эди. Янги ерлар ҳисобига бедапояларни кенгайтириш давом этмоқда. Совхоз коллективи ана шу майдонларда 70 центнердан юқори сифатли хашак тайёрлашга эришмоқда.

Ҳозир совхознинг бепоён далаларига назар ташласангиз, бу ерда беданинг биринчи ўрими нақадар қизғин тус олиб кетганлигини кўрасиз. Бу ерда қуритилган бедаларни дарҳол ғарамлаш, витаминли унлар тайёрлаш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Беда ўримида совхознинг иккинчи бўлими ва Саъдулла Ҳасанов бошлиқ бригадаси олдинда бораётир. Бригада механизаторлари шу кунларда биринчи ўримни тугаллаш арафасида туришибди. 140 гектар майдондан ўриб олинаётган бедалар пешма-пеш қуритилиб, чорвачилик учун тайёрлаб қўйилмоқда.

Совхозда беда ўримида юксак кўрсаткичларга эришаётган илғор механизаторлар бор. Улар орасида Нурмурод Норов, Саъдулла Ҳасанов сингари ёшлар пешқадамлик қилмоқдалар.

— Беда ўримида ёшларимиз ўрнак бўлишаётганидан беҳад хурсандмиз, уларнинг ғайрати ва шижоати билан биринчи ўримни тугаллаш арафасида турибмиз, — дейди совхоз партия ташкилотининг секретари Узоқ Жўраев.

«Маликчўл» бедазорларида етиштирилган ҳосилнинг деярлик ҳаммаси қиш учун ғамлаб қўйилади ва Бухоро областининг қоракўлчилик хўжаликларига юборилади.

Совхоз коллективи бу йил чорвачилик учун кўплаб озуқа тайёрлаш учун жонбозлик кўрсатмоқда. Беда ўримини тезроқ тугаллаш, майдонларни ўз вақтида суғориш ва бедаларни тезроқ ўстириш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Суратда: тракторчи Нурмурод Норов совхознинг 2-бўлими далаларида етиштирилган бедаларни ўраётган пайти тасвирланган.

Б. Мўминов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. В. ЯКУШЕВга «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРХИТЕКТОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада капитал қурилишни ривожлантириш ва лойиҳалаш ишини ташкил этишдаги катта хизматлари учун Ўзбекистон ССР Госстройи лойиҳа ишлари бўлимининг бошлиғи Виктор Викторович **Якушевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган архитектор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил, 17 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми суд органларида кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Сирдарё область ижроия комитети юстиция бўлимининг бошлиғи Ғаффор Фаттохович **Нурмуҳамедовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР БИРЛАШГАН ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИДА

Болгария Халқ Республикаси пойтахти София шаҳрида 1973 йил 16-17 майда Бирлашган Қуролли Кучлар Бош қўмондони Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский раислигида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари ҳарбий кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Бирлашган Қуролли Кучлар фаолиятига доир томонларни қизиқтирувчи жорий масалалар қараб чиқилди ва ўзаро келишиб олинди.

Ҳарбий кенгаш иши амалий вазиятда, дўстлик руҳида, кенгаш барча иштирокчиларининг тўла ҳамжиҳатлиги ва фикрларининг бирлиги руҳида ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

Нидерландия валиаҳд маликаси Беатрикс билан шаҳзода Клаус 17 май куни эрталаб Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов ҳузурида бўлдилар. СССР педагогика фанлари академиясининг вице-президенти А. Г. Хрипкова, СССРнинг Нидерландиядаги элчиси А. И. Романов, шунингдек Нидерландиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси А. Р. Тамменомс Баккер ҳам улар билан бирга бўлишди.

Н. М. Матчонов дўстона суҳбат чоғида Ўзбекистон меҳнаткашларининг экономика ва маданиятни ривожлантиришдаги муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб берди.

Меҳмонлар ва уларнинг ҳамроҳлари шундан кейин Тошкентнинг ҳушманзара жойларини, Тошкентдаги янги қурилишларни, шу жумладан барча қардош республикаларнинг қурувчилари Ўзбекистон пойтахтига туҳфа сифатида барпо этган уй-жой кварталларини кўздан кечирдилар. Улар 110-мактабни, болалар боғчаси ва болалар яслисини, Амалий санъат музейини бориб кўрдилар.

Куннинг иккинчи ярмида валиаҳд малика Беатрикс ва шаҳзода Клаус Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида бўлиб, қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаёти билан қизиқдилар.

(ЎзТАГ).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари
Л. И. БРЕЖНЕВ жанобларига

Ҳурматли Леонид Ильич,

Халқаро Журналистлар ташкилоти Сизга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилиши тўғрисидаги хабарни эшитиб ғоятда мамнун бўлди. Халқаро Журналистлар ташкилоти ўз аъзолари номидан, бутун жаҳондаги тараққийпарвар журналистлар номидан Сизни ана шу юксак мукофот билан қутлайди. Биз Сизнинг бутун жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш ишига қўшаётган актив ва самарали ҳиссангизга юксак баҳо берамиз ва Совет Иттифоқининг, шахсан Сизнинг бу соҳадаги ҳаракатларингиз натижасида кейинги вақтларда катта муваффақиятларга эришилганлигини хурсандчилик билан қайд қиламиз.

Тараққийпарвар журналистлар номидан Сизни инсонпарварлик учун, халқлар ўртасидаги ҳамкорлик ва бутун дунёда тинчлик учун курашда бундан буён ҳам кўп муваффақиятларга эришувингизни истаймиз.

Халқаро Журналистлар ташкилотининг бош секретариати.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари
ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

Сизга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилиши муносабати билан Сизни чин кўнгилдан қутлайман. Адолат ва умумий тинчликни мустаҳкамлаш, араб миллати ва барча халқларнинг империализмга ҳамда сионизмга қарши олиб бораётган курашида уларни қўллаб-қувватлашга қаратилган ишларингизни давом эттиришингизни астойдил истайман.

Аҳмад Ҳасан ал-БАКР,
Араб Социалистик Уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлигининг Бош секретари, Ироқ Республикасининг президенти.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари
ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

Азиз ўртоқ!

Биз Сизга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилишини эшитиб жуда хурсанд бўлдик.

Бу мукофот коммунист ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбари сифатидаги ҳаётингизда Сизга берилган ҳаққоний мукофот Сизнинг Совет Иттифоқида коммунизм қуриш проблемаларини ҳал этишга ва реал ҳамда жуда катта ижобий натижаларни қўлга киритишга шахсан қўшган ҳиссангиз эътироф этилганлигидан далолат беради. Сиз тинч-тотув яшаш соҳасида ана шундай катта ижобий натижаларга эришдингиз.

Тинчлик ва тинч-тотув яшаш проблемаси замонамизнинг энг муҳим масалаларидан биридир.

Биз мамлакатимизнинг миллий озодлигини поёнига етказиш учун ва демократия учун олиб бораётган курашимизни фаластин халқининг кураши билан ҳамда Африка, Осиё ва Латин Америкасининг курашаётган халқлари билан мустаҳкам бирлигимизни тинчлик ва тинч-тотув яшаш соҳасидаги буюк халқаро ишдан ажратмаймиз. Бу иш жаҳон халқлари ва социализмнинг энг муҳим ишидир. Бу ишнинг муваффақиятлари ҳар қандай шаклдаги империалистик агрессияни бугун ёки эрта чекинишга мажбур қилади.

Азиз ўртоқ, биз Сизга самимий, қардошлик қутловларимизни йўллаймиз ва Сизнинг социализм ҳамда тараққийпарвар инсоният манфаатлари йўлидаги юксак вазифаларингизни бажаришингизда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришувингизни тилаймиз.

Озодлик ва социализм партияси (Марокаш) Миллий комитети номидан Бош секретарь

Али ЯТА.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари
ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

Бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш йўлидаги курашда буюк ва муносиб хизматларингиз учун «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилиши муносабати билан Сиз жаноб олийларини Покистон халқи номидан ва шахсан ўз номимдан қизғин ва самимий табриклайман.

Жаноб олийлари, менинг юксак иззат-ҳурматимни қабул қилгайсиз.

Зулфиқор Али БХУТТО,
Покистон президенти.

17 ИЮНЬ — маҳаллий Советларга сайловлар куни

ЗАРҚАЙНАР ЧИРОҚЛАРИ

Бухорода маҳаллий Советларга бўладиган сайловларга пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Областда ўтган сайловлардагига нисбатан 139 та кўп, яъни 7824 та сайлов округи тузилди. Шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овулларда юзлаб агитпунктлар ишлаб турибди. Улар сиёсий адабиётлар, турли шиор ва плакатлар, кўргазмали агитация воситалари билан таъминланган. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар сайлов олди тушинтириш ишларини олиб бормоқдалар.

Зарафшон шаҳар сайлов округи областдаги янги округлардан биридир. Биз шаҳарга бормоқдамиз. Тўрт томони уфқ билан туташиб кетган яйдоқ чўл ўртасида бирдан заркайнар шаҳар — Зарафшон кўзга ташланди.

— Кўряпсизми, бундай шаҳарни хали архитектура фани кўрмаган, — дейди ҳамроҳимиз Зарафшон шаҳар ижроия комитетининг раиси А. Алдамуродов. — Ўтган сайловлардан буён шаҳар ҳам энига, ҳам бўйига ўсди. Бу ерга қувур орқали 234 километр узоқликдан Амударё суви келтирилди. Уй-жойлар саҳни 100 минг квадрат метрдан ошиб кетди. Янги мактаб, болалар боғчаси, маданий-маиший хизмат, савдо тармоқлари кенгайди. Кўкаламзорлаштириш соҳасида жуда катта ишлар қилинди. Шаҳарни қум ва бўронлардан муҳофаза қилиш учун самолётлар ёрдамида даштга саксовул уруғи экилди. Коммунистик шанбаликда шаҳар аҳолиси 5 минг туп дарахт, 3 минг туп гул кўчати ўтказди.

Шаҳарга кираверишда олтин маъданлар юклаган қудратли машиналарга дуч келамиз. Маъдан ташиётган «БелАЗ», «КирАЗ» машиналарига чиқиб кон комбинатига келдик. Бу ерда манзара яна бошқача. Олтин сараловчиларнинг ғайрати жўш урмоқда. Улкан панно ва алвонларга «Маҳаллий Советларга сайловлар шарафига мусобақа байроғини баланд кўтарайлик!», «КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга!» деган жанговар шиорлар кирган. Ана шундай шиорлар остида меҳнат қилаётган шофёрлар олтин маъданларни бункерга тўкмоқдалар. Маъдан эса транспортер лентаси орқали тегирмонга жўнатиляпти...

Зарафшон кон комбинати шу кунларда тўла қувват билан ишлаб турибди. П. Королев, П. Прокопец ўртоқлар бошлиқ проходкачилар бригадаси сайловолди меҳнат вахтасида пешқадамлик қилмоқда. Маҳаллий Советларга сайловлар шарафига социалистик мусобақа бошқа саноат корхоналарида ҳам қизғин тус олган.

Шаҳардаги ўрта мактаб биносида жойлашган агитпункт сайловчилар билан ҳамиша гавжум. Намунали безатилган агитпунктда олдиндан тузилган план асосида лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда, совет сайлов системаси ҳақида докладлар уюштирилмоқда.

Зарафшонда яшовчилар ёш геологлар, инженерлар, ишчилар, ўқитувчилар, врачлар шуни ҳисобга олиб, агитпунктда ёш сайловчилар бурчаги ташкил қилинган. Бу ерда сайловларда биринчи марта қатнашадиган ёшларга маслаҳатлар, консультациялар берилмоқда.

Агитпунктнинг ишчан коллективи 35 кишидан иборат. Улар ўзларига бириктилган хонадонларда, ҳовлиларда, ишчи коллективларида КПСС XXIV съезди қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида, совет сайлов системасининг афзалликлари ҳақида суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Агитпункт коллективи ўзига бириктилган участкада биринчи марта сайловда қатнашувчи ёшлар сонини аниқлаб чиқди. Бу ерда ўтказиладиган «Ёш сайловчилар куни»га қизғин тайёргарлик бормоқда. Ана шу кунга бағишлаб «Сайловчи» деворий газетасининг дастлабки сони чиқарилди.

Заркайнар шаҳар сайловчилари 17 июнда ўзларининг энг муносиб номзодлари учун якдиллик билан овоз берадилар.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭФИРДА — «ФАРҒОНА» СОВХОЗИ

«Фарғона» совхозидан гапиряпмиз. Ассалому алайкум, қадрли қишлоқ меҳнаткашлари!

Ўзбекистон радиосининг қишлоқ хўжалик ходимларига бағишланган кечаги эшиттириши ана шу сўзлар билан бошланди. Бу эшиттириш Владимир Ильич Лениннинг Мирзачўлни ўзлаштириш тўғрисидаги тарихий Декретининг 55 йиллигига бағишланган бўлиб, кўчма студия ёрдамида бевосита «Фарғона» совхозидан олиб борилди. Унда Владимир Ильич Ленин назари тушган азим Мирзачўлнинг бугунги гулгун жамоли, ўктам камоли машъал хўжалик — «Фарғона» совхози мисолида мадҳ этилди. Совхознинг пешқадам кишилари зафарли меҳнатлари ҳақида гапириб бердилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг етакчи солистларининг дилрабо куй ва қўшиқлари янгради, шоирларнинг чиқишлари бўлди.

Республика радиосининг бу иши диққатга сазовордир.

СССР РАССОМЛАРИ СЪЕЗДИДА

Съезднинг иккинчи кунида Катта Кремль саройида СССР Рассомлар союзи правлениесининг «Совет рассоми — коммунистик жамият қурилишининг актив иштирокчиси» ҳақидаги ҳисобот докладини муҳокама қилиш давом этди.

Мандат комиссиясининг раиси **Ч. Г. Ахмаров** ўз докладида, жумладан, қуйидагиларни айтди. 37 миллат делегатлари мамлакатимиздаги рассомлар кўп миллатли отрядининг вакилларидир.

СССР санъат академиясининг президенти **Н. В. Томский** барча республикаларда санъаткор кадрларнинг ижодий юксалишини совет тасвирий санъати тараққиётги ҳозирги босқичининг муҳим хусусиятидир, деди.

Е. Е. Моисеенко (Ленинград) Совет санъатининг гражданлик бурчи тўғрисида тўлқинланиб гапирди. Совет санъати кишида юксак коммунистик онг, чуқур ахлоқий тасаввурларни камол топтириши, энг яхши ҳислатларни кучайтириши, энг гўзал туйғулар руҳида тарбиялаши керак.

— Даврнинг ўзи, — деди **Е. В. Вучетич** (Москва), — ижодимизнинг мавзуларини яратиб беради, кўп қиррали талантли рассомларнинг юксалишига имконият туғдиради. Ҳозирги вақтда биздан тинчлик тўғрисида, тинчлик манфаатлари йўлида янги асарларни кутмоқдалар. Бу — ҳаётнинг ўзи тақозо этган асосий вазифаларимизнинг биридир.

Днепропетровск областидаги «Украина» колхозининг раиси **В. И. Иваненко** қишлоқ меҳнаткашлари номидан съезд делегатларини табриклади.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари генерал-лейтенант **Г. В. Средин** жанговар маънавий қуролимиз бўлган санъат тўғрисида гапирди.

Санъат жамики чин, буюк ва муҳим нарсаларга, аввало, халқнинг бунёдкорлик тажрибасига ҳамиша таянмоғи лозим. Меҳнат аҳлининг гўзаллигини куйлаш, профессионал маҳоратни доим такомиллаштириш, ғоявий етукликни кучайтириш моҳир рассомлар олдида турган вазифадир. **Х. Д. Хушвақтов** (Тожикистон), **В. А. Громико** (Белоруссия), **К. И. Рождественский** (Москва), **Г. М. Коржев** (Россия федерацияси), **И. Киличев** (Туркманистон), **И. А. Торн** (Эстония) ва бошқалар ана шу муҳим проблемалар ҳақида, ранг-баранг турлар ва жанрларни ривожлантириш тўғрисида, ҳаёт ҳақиқатига ҳамиша амал қилиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

СССР рассомлар съезди ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

ТОШКЕНТ. Шаҳардаги трикотаж фирмаси коллективи тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб меҳнат қиляпти. Суратда: корхона тўқув цехининг илғор тўқувчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Нина Ковалева.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР — ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «ШТЕРН» ЖУРНАЛИ БОШ РЕДАКТОРИ БИЛАН СУҲБАТИ

БОНН, 17 май. (ТАСС). Кеча босмадан чиққан «Штерн» журнали КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг шу ҳафталик журнал бош редактори билан қилган суҳбатини босиб чиқарди.

Журнал сонининг анчагина қисми Л. И. Брежневнинг Боннга қиладиган визитига бағишланган. Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари лавозимидаги ҳар томонлама фаолияти тўғрисидаги материаллар эълон қилинган. Журналнинг биринчи бетида Л. И. Брежневнинг В. Брандт билан Қримдаги, Ореанддаги учрашуви чоғида олинган катта фото сурати босилган.

МУҲИМ ВОҚЕА АРАФАСИДА

БОНН, 15 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневнинг Боннга қиладиган визити ГФР жамоатчилиги, сиёсий доиралари, матбуот, радио ва телевидениесининг диққат марказида турибди.

Ғарбий Германия гражданларининг жуда катта кўпчилиги бу визитни СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатлар тарихида янги саҳифа очадиган ва Европада тинчликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшадиган муҳим воқеа деб табрикламоқдалар ва маъқулламоқдалар. Ҳозиргача биронта давлат арбобининг визити ГФР аҳолисининг шу қадар кучли қизиқишига сабаб бўлган эмас эди, деб уқтириб ўтади газеталар.

Немис тинчлик иттифоқи партиясининг баёнотида Совет Иттифоқидан келадиган меҳмоннинг ГФР раҳбар давлат арбоблари билан олиб борадиган музокаралари «СССР билан ГФР ўртасидаги Шартномада ифодаланган ва ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлидаги кенг ҳамкорлик сиёсатини давом эттиришга» хизмат қилади дейилади.

Ретинген шаҳридаги корхоналар ишлаб чиқариш кенгашларининг раислари, касаба союз арбоблари, демократик партиялар ва ташкилотларнинг вакиллари ГФР канцлери В. Брандтга ёзган мактубларида: Л. И. Брежневнинг визити «Совет Иттифоқи билан Федератив Республика ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун жуда яхши имконият яратади», — деб уқтириб ўтадилар. «Биз бу муҳим визитни табриклаймиз. СССР билан ГФР ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари Европада тинчликни сақлаб қолишнинг гарантиясидир».

ГФРдаги тўртта энг йирик студентлар ташкилотининг қўшма баёнотида уқтириб ўтилишича, «Л. И. Брежневнинг визити ГФР билан СССР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш йўлида қўйилган яна бир қадам бўлади. Бу визит Европада тинчликни мустаҳкамлашга, кескинликни камайтиришга ва ҳамкорликка, социалистик давлатлар билан капиталистик давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш принципларини амалга оширишга хизмат қилади». Баёнот Л. И. Брежневни ГФРда самимий дўстона кутиб олишга чақиради.

Франкфурт-Майндаги бир группа ўқитувчилар СССРнинг Бонндаги элчихонасига йўллаган мактубларида: «Биз чуқур ишонамизки, визит тинчлик йўлида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш учун катта аҳамиятга эга бўлади», — деб таъкидлайдилар.

Бавариядa полиграфия касаба союзлари округ ташкилотининг раиси В. Бауман бундай деди: Л. И. Брежневнинг визити «Москва ва Варшавада тузилган Шартномалар туфайли бошланган сиёсатнинг мантиқий давомидир». У Л. И. Брежнев В. Брандт ўртасидаги музокаралар ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳамжиҳатликни янада ривожлантиришга кўмаклашади, Совет-Ғарбий Германия савдосини кенгайтиради, деб ишонч билдирди.

«Электро-штар» корхонаси ишлаб чиқариш кенгашининг раиси В. Хойзель қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: «ГФР билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни яхшилаш йўлида қўйилган ҳар бир қадам биз, ишчилар учун катта аҳамиятга эгадир. Бу тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашади. Совет Иттифоқи билан амалий алоқаларнинг мустаҳкамланиши эса биз, меҳнаткашлар учун ишсизлик хавфини камайтиради».

Шу кунларда мамлакат корхоналарида, муассасалари, олий ўқув юртларида ҳафталик «Унзере цайт» газетасининг махсус сонлари тарқатилмоқда. Газета Л. И. Брежневнинг визити тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик учун курашда ғоят катта воқеа бўлишини таъкидламоқда.

Газета жамоат ва касаба союз арбобларининг, олимларнинг, ёшлар намояндаларининг сон-саноқсиз баёнотлари ва фикрларини эълон қилмоқда. Улар бўлажак визитни тинчлик ишига қўшиладиган муҳим ҳисса деб ҳисобламоқдалар.

Немис коммунистик партиясининг раиси К. Бахманнинг шу газетада босилиб чиққан мақоласида уқтириб ўтиладики, Л. И. Брежневнинг визити урушдан кейинги тарихнинг бутун бир даврини туғаллабгина қолмай, балки Федератив Республиканинг ўзида ҳам ва бутун Европада ҳам бундан кейинги сиёсий аҳвол ривожига актив таъсир қилади. Визит ГФР тарихида муҳим давр бўлади».

Немис коммунистик партиясининг фахрий президенти М. Рейман бундай деди: «Бўлажак визит СССРнинг ўтмишга чек қўйишга тайёр эканлигидан далолат бериб турибди. Бу эса совет тинчлик сиёсатининг изчиллигини ва халқимизга бўлган ишончни ифодалайди».

Р. НИКСОН МИНИСТРНИНГ ИСТЕЪФОСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

ВАШИНГТОН, 16 май. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон авиация министри Р. Сименс истеъфосини қабул қилди. Оқ уйнинг расмий вакили шу гапни маълум қилди. Р. Сименснинг ўрнига тайинланадиган киши ҳозирча эълон қилингани йўқ.

РОЖЕРС КАЛЬДЕРА БИЛАН УЧРАШДИ

КАРАКАС, 16 май. (ТАСС). Расмий визит билан Венесуэлага борган АҚШ давлат секретари У Рожерс мамлакат президенти Рафаэль Кальдера, ташқи ишлар министри Аристидес Кальвани ҳамда кончилик ва нефть саноати министри Уго Перес ла Сальвиа билан учрашди. Ҳар иккала мамлакат ўртасида нефть маҳсулотлари савдо-сотиғига оид масалалар музокараларда асосий мавзу бўлди.

Сешанба куни кечқурун У. Рожерс Перуга учиб кетди.

А. ДУГЛАС-ХЬЮМ БОННДА

БОНН, 16 май. (ТАСС). Англия ташқи ишлар министри А. Дуглас-Хьюм бу ерга келди. У ГФР канцлери В. Брандт ва ташқи ишлар министри В. Шеель билан учрашади. Матбуотнинг хабарларига кўра, хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгашига тайёргарлик Европада қуролли кучлар ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги масалаларга доир Венадаги тайёргарлик маслаҳатлари, шунингдек Европа иқтисодий ҳамжамияти билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатлар суҳбатларнинг марказида бўлади.

ИСРОИЛ ҚЎШИНЛАРИ ЛИВАН ЧЕГАРАСИДА ТЎПЛАНМОҚДА

БАЙРУТ, 15 май. (ТАСС). Исроил қўшинлари икки кундан бери Ливаннинг жанубий чегараси бўйлаб тез яқинлашиб келмоқда. Айни вақтда Тель-Авив Ливан соҳилларида ҳарбий-денгиз кучларининг машқларини ўтказиш учун зўр тайёргарлик кўрмоқда, деб хабар беради Байрут газеталари.

Маҳаллий матбуотнинг уқдириб ўтишича, Исроил ҳарбийлари ўз иғвогарлик ҳаракатлари билан Ливанда вазиятни янада кескинлаштиришга уринмоқдалар.

ХИТОЙ ДИПЛОМАТИ БИЛАН БЎЛГАН МАШМАША

ПАРИЖ, 16 май. (ТАСС). Афинадаги Исроил элчихонасида қабул маросими ўтказилаётган вақтда Хитой Халқ Республикасининг Грециядаги элчиси Чжоу Бо-Пин кириб келди. Франс-пресс агентлигининг хабар беришича, у бу ерга келиб Исроил элчисини миллий байрам билан самимий табриклаган ва кечикиб келганлиги учун узр ҳам сўраган.

Журналистлар Хитой элчисига унинг шу қабул маросимида иштирок этаётганлиги Хитой Исроилни таниганлигининг далили деб қабул қилиниши мумкину, деб айтганларида, Франс-пресс мухбирининг сўзига қараганда, элчи саросимага тушиб қолган. Хитой элчиси мен бу ерни Қувайт элчихонаси, деб ўйлабман, деган. Ҳолбуки, Грецияда Қувайтнинг элчихонаси йўқ.

Хитой элчиси ўз ташқи ишлар министрлигининг кўрсатмасига биноан дарҳол Пекинга учиб кетганлиги бугун бу ерда маълум бўлиб қолди.

СОВЕТ—КОНГО АХБОРОТИ

БРАЗЗАВИЛЬ, 17 май. (ТАСС). Бу ерда КПСС делегациясининг Конго Халқ Республикасига қилган визити якунлари тўғрисидаги Совет—Конго ахбороти имзоланди. Ахборотда империализмга қарши тинчлик, демократия ва социализм учун ҳамма курашчиларнинг бирлигини тинмай мустаҳкамлаш зарур эканлиги таъкидлаб ўтилади.

КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети раисининг ўринбосари И. С. Густов бошчилигидаги КПСС делегацияси Конго Халқ Республикасида бўлган вақтида Конго Халқ Республикасининг президенти, Конго Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Раиси Мариан Нгуаби делегацияни қабул қилди. М. Нгуаби суҳбат вақтида бундай деди: менинг Совет Иттифоқига қиладиган сафарим ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасида мавжуд бўлган партиявий муносабатлар ва давлатлараро муносабатлар ҳаётий ва мустаҳкам эканлигини, барча соҳаларда Совет—Конго ҳамкорлигини ривожлантиришда муҳим босқич эканлигини исбот этувчи янги далил бўлади. Давлат бошлиғи КПССнинг миллий-озодлик ҳаракатларини қўллаб-қувватлаётганлигига юксак баҳо берди.

КПСС делегацияси, дейилади ахборотда, Конго Меҳнат партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг маориф масалалари ва ташкилий масалалар учун масъул бўлган аъзолари А. Лопез ва Ш. Нгуото билан учрашди, Конго Меҳнат партияси Марказий Комитети ташқи сиёсий алоқалар ҳамда планлаштириш комиссиялари билан мажлис ўтказди.

КПСС делегацияси КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил апрель Пленуми якунлари тўғрисида Конго Меҳнат партияси вакилларига ахборот берди. Конго Меҳнат партиясининг вакиллари ҳам Конго Меҳнат партияси фавқулодда съезди ишларининг якунлари тўғрисида КПСС делегациясига ахборот беришди.

Ахборотда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Конго Меҳнат партияси ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ва кенгайтиришнинг асосий принциплари белгиланди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

ТАРАҚҚИЁТ ҚАНОТИ

КПСС XXIV съезди ҳужжатларида бошқариш ва планлаштиришни яхши йўлга қўйиш учун бошқарув скруктураларини такомиллаштириш, маъмурий-бошқарув аппаратларидаги ортиқча бўлимларни қисқартириш, ишлаб чиқаришда электрон ҳисоблаш техникасини кенг қўлланиш, автоматлашган системаларни ва бошқарувдаги янги методларни кенг жорий этиш масалалари алоҳида уқдирилган. Партиямизнинг ана шу кўрсатмаларига изчил амал қилаётган қатор ташкилотлар ва корхоналар ишлаб чиқаришда катта муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Бошқарув структураларини такомиллаштириш — бир сўз билан айтганда, халқ хўжалигимизни тағин ҳам ривожлантириш, халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, техника тараққиёти суръатини тезлаштиришнинг муҳим омилидир.

Биз, бу мақоламизда Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноатининг бошқарув структураларини такомиллаштириш масалаларига тўхталмоқчимиз.

Аввало, шуни айтиш керакки, республика пахта тозалаш саноати тўрт асосий бошқарув системаси бўйича қурилган: СССР Енгил саноат министрлиги — Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги — область пахта тайёрлаш трестлари — пахта тозалаш заводлари. Ана шу ташкилот ва корхоналарда ишлаб чиқариш қанча пухта ва тадбиркорлик билан ташкил этилса, унинг тараққиёти ва самарадорлиги ҳам шунча яхши бўлади.

Республика Пахта тозалаш саноати министрлигида бошқарув аппаратларини такомиллаштириш борасида бир мунча ишлар қилинди. Баъзи трестлар, корхоналар фаолиятида Иттифоқимиздаги йирик бирлашмаларнинг коллективлари орттирган илғор тажрибалар синаб кўрилди. Айниқса, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг бошқарув аппаратларини такомиллаштириш ҳақидаги кўрсатмаларидан кейин пахта тозалаш саноатида бошқарув структураларини ихчамлаштириш қизғин тус олди. Пахта тозалаш тармоғида ишчи-хизматчилар умумий сонининг ўсишига нисбатан 1971 йилда 1969 йилдагига қараганда бошқарув аппарати 4,3 процент қисқарди. Хусусан, ўтган йили 1970 йилдагига қараганда ишчи-хизматчилар сони анча ошган бўлсада, бошқарув аппарати хизматчиларининг сони 6 процент камайди, аммо бу кўрсаткич

РЕСПУБЛИКА ПАХТА ТОЗАЛАШ САНОАТИДА БОШҚАРУВ СТРУКТУРАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

гўшт ва сут, озиқ-овқат, енгил саноат министрликларидагига қараганда бир мунча паст.

Пахта тозалаш саноати министрлигига қарашли кўпгина трест ва корхоналарда ортиқча бўлимлар, бошқарув звенолари мавжуд. Бунинг устига корхона ва ташкилотларнинг қоровуллик хизматларида ишлаётганлар сони тобора ортиб боряпти. Уларга сарфланаётган маблағлар миқдори кўпаймоқда. Бу шуни кўрсатадики, пахта тозалаш саноатининг бошқарув аппаратлари структурасини такомиллаштириш жараёни кўнгилдагидек натижаларни берганича йўқ. Бошқарувни такомиллаштиришда жойлардаги ташкилотлар ва корхоналарга методик кўрсатмалар ўз вақтида бериб борилмайди, планлаштириш кўнгилдагидек йўлга қўйилмаяпти. Бу тадбирнинг амалга оширилишида министрлик айтарли жонкуярлик кўрсатмаётир.

Трестлар ва ташкилотлар бошқарув аппаратларида ишлаётган ходимлар сонини қисқартириш, аппаратларни ихчамлаштириш ва уларнинг структурасини янгича фан-техника асосида такомиллаштириш — бевосита ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштиришга, янги техника ва илғор технологияга кенг йўл очиб беришга олиб келади. Республика пахта тозалаш саноатида бошқарув структураларини такомиллаштиришни яхши йўлга қўйиш кўп жиҳатдан узоқ муддатли техника тараққиёти прогнозларини ва бошқарувнинг автоматлашган системаларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни жорий этишга ҳам боғлиқдир. Бунинг учун пахта тозалаш заводлари хўжалик юритишнинг янгича методи асосида иш юритишлари, иқтисодий ислоҳот принципларига қатъий риоя қилишлари лозим.

Пахта тозалаш тармоғида хўжалик ҳисобини тўла жорий этиш қудратли, йирик ишлаб чиқариш комплексларини ташкил этишга олиб келади. Ишлаб чиқариш миқёсини кенгайтириш учун эса, техника тараққиётини тезлаштириш муҳим роль ўйнайди. Республикамиздаги пахта тайёрлаш трестларининг ҳар бирида ишлаб чиқариш-техника, планлаштириш-иқтисод, капитал қурилиш ва таъминот каби қатор бўлимлар мавжуд. Бу бўлимларнинг вазифаси деярли бир хил, ўхшаш. Шунга мувофиқ агар, биз ишни электрон ҳисоблаш машиналари, янги техника ва илғор технология ютуқлари асосида ташкил этиб, маълумотларни тўплаш ва ишлаб чиқишни марказлаштиргудек бўлсак, юқоридагидек маъмурий бўлимларнинг ҳар бир трестда албатта бўлишига ҳожат қолмайди. Бу бўлимлар ҳафталаб, ойлаб бажариб келаётган ишни қудратли, тезкор машиналар, аппаратлар бир неча минутда тўла ва аниқ ҳал этади. Шу билан қанча-қанча бошқарув аппаратларини қисқартирган, маълумотли кадрларни фойдали бошқа юмушларга тортган, бефойда совурилаётган маблағларни тежаб қолган бўлардик.

Пахта тозалаш саноатида иқтисодий ислоҳотни муваффақиятли амалга ошириш учун фақат пахта тозалаш корхоналаринигина эмас, балки пахта тайёрлаш трестларини ҳам, қолаверса, министрлик аппаратининг ўзини ҳам янги хўжалик ҳисобига ўтказиш лозим. Шунда трестларда планлаштириш, таъминот ишларини муваффақиятли марказлаштиришга кенг имкон очилади. Пахта тозалаш заводларида ҳисоб-китоб ишлари анча енгиллашади.

Трестларда иқтисодий рағбатлантириш, янги техникани жорий этиш, цехларни реконструкция қилиш ҳамда шу каби бошқа тадбирларни амалга ошириш учун ажратиладиган молиявий ресурс фондларини изчиллик билан марказлаштириш лозим. Бу борада Ленинграддаги «Скороход» пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи орттирган тажриба айниқса муҳимдир. Пахта тозалаш саноати министрлиги ана шундай бой тажрибалардан самарали фойдаланмоғи, бошқарув структураларини такомиллаштиришга қаратилган тадбирларни кўрмоғи керак.

Ҳозир ишлаб чиқаришни марказлаштириш имконини берувчи икки йўл мавжуд. Биринчидан, «трестлаштириш» формаси, иккинчидан, территориал-ишлаб чиқариш бирлашмаларини ташкил этиш. Шундан иккинчи варианти ҳар томонлама қулай ва фойдалидир. Ўз атрофига бошқа кўп пахта тозалаш заводларини бирлаштирувчи бош корхона йирик, техника тараққиёти намунали йўлга қўйилган, илғор пахта тозалаш заводи бўлмоғи лозим. Ана шундай корхона базасида бир неча территориал ишлаб чиқариш корхоналари бирлашади ҳамда йирик «бирлашган корхона» ташкил топади. Шундай қилганимизда ишлаб чиқариш-техника, иқтисод-ташкилотчиликдаги ортиқча штатларга, сарф-харажатларга, овворагарчиликларга барҳам берган, бошқарувни тўла марказлаштирган, бирлашмага қарашли корхоналарнинг бошқарув аппарати ходимларини анча қисқартирган бўлардик. «Бирлашган корхона» пахта тозалаш саноатида янги хўжалик ҳисобига ўтган ва ишлаб чиқариш техникаси юксак тараққий этган йирик корхона бўлиб қолади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партия XXIV съездида қилган докладида ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиш — кўп жиҳатдан алоқадор корхоналарни бирлаштириб, бирлашмалар ва комбинатлар ташкил этишга, хўжалик ҳисобини кенг жорий этишга боғлиқ эканлигини уқтирган эди. Пахта тозалаш тармоғини территориал-ишлаб чиқариш бирлашмаси асосида ташкил этиш учун министрлик мазкур бирлашмаларга хўжалик масалаларини мустақил ҳал этишга кенг имкон берувчи қатор ҳуқуқларни бериб қўйиши керак.

Республика пахта тозалаш саноатида йирик ишлаб чиқариш бирлашмаларини тузиш муваффақиятли амалга ошгач, бошқарув системаси қуйидаги тартибда бўлади: СССР Енгил саноат министрлиги — Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги-территориал ишлаб-чиқариш бирлашмаси (хўжалик ҳисобидаги трест) ташкил топади. Бунинг учун энг аввало пахта тозалаш заводларини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янгича системасига ўтказиш кенг миқёсда олиб борилиши керак. Уларда кунлик ишлаб чиқариш натижалари, кўрсаткичлари ҳисоб-китоби жуда қисқа муддатда электрон ҳисоблаш машиналарида ҳал этилмоғи даркор. Электрон ҳисоблаш машиналари хўжаликни юритишда корхона ва ташкилот раҳбарларига энг яқин ва ишончли мададкордир. Тобора юксалиб бораётган моддий ва маънавий турмушимиз бошқарув структурасини такомиллаштириш ҳамда ихчамлаштириш суръатларини тезлаштириш вазифасини қўймоқда.

Р. ДОСУМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси иқтисод институтининг тармоқ ишлаб чиқаришини планлаштириш ва бошқариш оптимизацияси секторининг мудири, иқтисод фанлари кандидати.

Т. ҲОЖИТДИНОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат план комитети ҳузуридаги иқтисодий илмий-текшириш институтининг катта илмий ходими.

Ғафур ҒУЛОМ

ШОИР БАРҲАЁТ

ҒАФУР ҒУЛОМ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

ШОИР НОМИНИ ЭЪЗОЗЛАБ

Колхозимиз меҳнат аҳлини оммавий равишда китобхон десам, сира муболаға қилмаган бўламан. Эндиликда колхоз қишлоғининг ҳар бир хонадонига кирманг ярқиллаган китоб жовонига кўзингиз тушади. Катта-кичик китобхон бўлиб кетган. Хўжалик территориясида бир эмас, икки эмас, роппа-роса ўн тўрт кутубхона ишлаб турганини айтмайсизми? Уларнинг ҳар бирида неча минглаб китоб бор. Кутубхоналар атрофига минг-минглаб доимий ўқувчилар уюшган.

Ана шу кутубхоналардаги китоблар орасида бизнинг атоқли севимли адибимиз, академик, Ленин мукофоти лауреати Ғафур Ғулом асарлари ҳам салмоқли ўрин тутиб келаётгани билан фахрланамиз. Гап шундаки, улкан сўз санъаткорининг асарлари доим қўлма-қўл, менимча, ёзувчининг бахти ҳам шу бўлса керак. Биз колхозимиз номи ана шу улуғ шоир номи билан аталишидан хурсандмиз. Яқинда А. Х. Султонова, Қ. Эргашев ва ўртоқлар мудирлик қилаётган кутубхоналарни бир кўздан кечириб чиқдим. Мазкур кутубхоналарда ҳам, бошқа маданият ўчоқларида ҳам улкан ёзувчимиз юбилейига катта ҳозирлик кўрилаётганини билиб хурсанд бўлдим.

Совет адабиётининг йирик намояндаси Ғафур Ғулом юбилейи ўтаётган шу кунларда шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, колхозимиз меҳнат аҳли адиб номини эъзозлайдилар, у билан фахрланадилар. Дилларимизда шоир куйлаган завқли, қувноқ меҳнат ҳукмрон. Биз бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказамиз, десам оммавий китобхон бўлмиш кишиларимизнинг кўнглидаги гапни айтган бўламан.

И. ҚОДИРОВ,
Фарғона область Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхоз раиси.

УСТОЗ ВА ШОГИРД ҲАҚИДА

Асқад МУХТОР

Ғафур Ғулом 70 йиллигининг Маяковский юбилейи арафасида байрам қилиниши рамзий маънога эга. У оташин устозидан ўн ёшгина кичик, яъни унга том маъноси билан замондош ва бевосита шогирд эди.

Мен бу шогирдлик ҳақида гап кетганда «зинапояли» сатрлар, тақлид ва тематик ўхшашликлар ҳамда бошқа юзаки белгиларни пеш қилишга мутлақо қаршиман. Ғафур Ғулом Маяковскийга ҳеч қачон тақлид қилган эмас, у ёшлигиданоқ устоз мактабининг моҳиятига етди ва шунинг учун унинг шогирдлиги ҳақиқий ва теран бир адабий ҳодисадир.

Маяковский замона талаби билан ва шеърий нотиқлик мақсадларида поэтиканинг «қўл-оёғини эски занжирлардан бир оз бўшатган» бўлса ҳам, аслида рус классик (Пушкин, Некрасов) поэтикасидан узоққа кетган эмас: унинг «зинапояли» сатрлари, аслида, вазн-қофия қоидаларига жуда аниқ риоя қилади. 20-30 йилларда туркий тиллар поэзиясида кенг тарқалган «сочма» (Ҳоди Тоқташ, Нозим Ҳикмат Ғафур Ғулом, Самад Вурғун) поэтиканинг Маяковскийга унча алоқаси йўқ. У ҳам давр руҳининг тақозоси билан юзага келди, аммо «занжирлар»дан қутулиш ташналиги, табиий, Шарқда кучлироқ бўлиб, бу баъзиларни шунга олиб келган эдики, вазн-қофия, яъни шеъриятнинг асосий мусиқий қоидалари барбод бўла бошлаган эди. Шунинг учун бўлса керак, Маяковский «зина»лари яшамоқда, «сочма» эса поэтикадан мустаҳкам ўрин ололмади. Ғафур Ғулом ҳам кўп ўтмай «сочма»дан кечиб, «Маяковский ритмидаги мардона ораторлик кучини, халқона интонацияни, истораларнинг дадиллиги ва муболағаларнинг мукаммаллигини» ўрганди.

Буни мен шунинг учун эслатмоқдаманки, поэзияда Маяковский мактаби ҳақидаги адабиётда бу масала анча чалкаш. Агар Ғафур Ғулом шогирдлигининг ташқи жиҳатларини таъкидлаш зарур бўлса, мен бу «сочма» ва «зинапоя»ларни эмас, давр юзага келтирган янги типдаги шоирларни, Ғафур аканинг Маяковскийга шахс сифатида яқинлигини унинг маънавий активлиги, ғурури жозибали минбарий нутқи, эрудицияси, гигант талантининг ўта халқчиллиги ҳақида гапирар эдим. Лекин кичик мақолада бу иш мушкул бўлса ҳам, мен бу шогирдликнинг туб моҳияти ҳақида жиндек гапирмоқчиман.

Масаланинг моҳияти — гражданлик поэзиясининг эстетик кредосини ўзлаштиришда. 20-йилларда бу масалада ҳали традиция ҳам йўқ, якдиллик ҳам етишмас эди. Аммо Маяковский ҳам, Ғафур Ғулом ҳам ҳақиқий давр фарзандлари эдилар. Давр эса энг революцион, энг ишчан ва порлоқ ғоя — Ленин ғоялари билан яшамоқда, ишчи синфи ва бутун меҳнаткаш халқ биринчи марта ўзини жаҳон тақдирига масъул ва тарих миқёсида етакчи куч деб таниган пайт эди. Адабиёт умумпролетар ишининг муҳим бир қисми эканлиги ҳақидаги Ленин таълимоти ўз синфининг кўз-қулоғи бўлган ёш шоирларга жуда ҳам тушунарли эди, бу янги совет поэзиясининг гражданлик руҳини белгилаб берди.

Шахсий руҳий ҳолатларни кавлаштираверадиган интим мунглар ўрнини умумманфаатлар, ижтимоий мотивлар халқ тақдири ҳақидаги ўйлар, замон чақириқлари, миллионлар онгини банд этган порлоқ ғоялар эгалламоқда эди. Халқнинг катта ҳаётига, курашига яқин ва ундан манфаатдор бўлган сезгир талантлар буни бутун қалби билан ҳис этди. Ғафур Ғуломнинг матбуотда эълон қилинган биринчи шеъридаёқ гўзалликнинг ижтимоий таърифи берилди: озод ва ҳалол меҳнат яратган ҳамма нарса гўзал, ишчи ва соҳибкорлар — гўзаллик ижодчилари; шеър эса боғнинг булбули ёки кўнгил эрмаги эмас...

Бу эстетик кашфиёт эди. Эҳтимол, Ғафур Ғуломга бу қийин бўлмагандир, чунки унинг кўз ўнгида Маяковский ва унинг маънавий сафдоши — Ҳамза намунаси бор эди. Ғафур Ғулом буюк рус устозининг «Шеър ўрнига боғу дўмбоқ, жимжима» деган киноявий сатрларини кўнглига нақадар яқин олганини «Гўзаллик нимада» шеъридаёқ кўрсатган эди.

Поэзияда гражданлик руҳининг хусусиятларидан бири шуки, у ижодга умрбоқийлик муҳрини босади. Маяковскийнинг, узун-чучмал муҳаббат баёнидан кўра беш йилликнинг блокнот варағига илинган бир кичик факти афзалдир, деган оддий сўзлари худди шу бугун айтилгандек. Ҳақиқатан унинг қайси бир сатрини эскирган дейиш мумкин?. «Ҳавас қилинг, мен Советлар юртининг гражданиман!», «Ленин десак партияни англаймиз!» «Қаламни найзага тенгланг!», «Партия — ишчилар синфининг умуртқа суягидир!» — совет кишисини буюк замон билан чамбарчас боғлайдиган бундай сатрлар эскиб қолиши мумкинми?! Ўзбек поэзиясида ҳам «қантарилган кўнгилсозлари» ёки ёлғизлик нолалари эмас, яловбардорлик ҳайқириқлари билан Турксиб қурилиши суронлари, Шарқдан келаётган курашчан шоир наъралари ҳамон янграмоқда. Халқ — мангудир. Поэзиянинг ҳаётийлик сири — халқ билан якдил бўлишда.

Поэзиянинг гражданлик руҳини таҳлил этишда учрайдиган энг хавфли нарса социологизмдир. Ғафур Ғулом поэзияси янгроқ гражданлик пафоси билан бирга, самимий инсоний ҳисларга шу қадар бойки, кўплар бу жиҳатни таҳлил қилиб ўтиришни ортиқча деб биладилар. Ғафур Ғулом поэзиясининг асл манбаидан келиб чиққан таҳлилчи бундай қилмаслиги керак. Ғафур Ғулом поэзияси ширага тўлган олмадек, ҳис билан лим-лим. Жанговар гражданлик руҳи ва инсоний ҳислар бойлиги — бу катта поэтик талантнинг икки қудратли қанотидир. Унда ижтимоий салмоқ ва ҳиссий бойлик бир-бирининг манбаи, бир-бирининг давомидек юзага келади. «Сен етим эмассан», «Соғиниш» «Вақт» каби шеърларида бу икки жиҳатни ажратиб таҳлил қилиш ҳам мушкул, тўғрироғи — ажратишга уриниш гуноҳ. Чунки гоҳо бу бирлик муқаддасдек туюлади.

Маяковский бу ҳақда шундай деб ёзган эди:

Қайда бўлди бу, ажабо,
Жангчилар сафидами,
Мамлакатим ҳаётида,
Ёки менинг қалбимда!!

Дарҳақиқат, етим гўдакка оталик меҳри ва душманга халқ ғазаби, қиз лабида сабуҳий шабнаму ота мерос ғолиб келажак, бир зумлик масъуд бўса ва буюк ва курашчан давримизнинг қадри — бу тушунчалар гоҳо шу қадар табиий тарзда бир сатрнинг ўзида омухта бўладики, буни поэтик ижодда мўъжиза деб аташ керак.

Поэзияда гражданлик руҳининг муҳим хусусиятларидан бири ҳаётнинг фалсафий таҳлилидир. Умумий Шарқ поэзиясига хос бўлган бу жиҳат бизнинг замонда айниқса Ғафур Ғулом поэзиясида ёрқин кўринади. Бунда, албатта, Шарқ классикаси, Ҳайём, Навоий, Бедил мутолааси катта ўрин тутса ҳам янги совет поэзиясининг асосчиси бўлган Маяковский йўналиши, хусусан унинг «Замона ва ўзим тўғримда» деб эпиграф қўйиш мумкин бўлган эпик поэзияси («В. И. Ленин», «Жуда соз» «Ҳайқириқ») Ғафур Ғуломгагина эмас, бутун бир авлод ижодига нақ олий мактаб бўлди. Фалсафий таҳлил айниқса унинг Ленин мукофотига сазовор сўнгги туркумларига характерлидир. Бунда шоирнинг буюк замонавий алломага хос чуқур билими, катта ҳаётий ва ижодий тажрибаси, табиий заковати ва донишмандлиги катта роль ўйнайди. Кабутарнинг ку-куви, камалак товланиши илк бинафша таъзими, қатрадаги офтоб — булар бари «портлаб», замон ҳақидаги, туз тотимча муборак ҳаёт, умрзоқ коинот ҳақидаги катта фикрларга айланади; табиат, нафосат, ажиб ҳислар — кенг қамровли гражданлик руҳининг кўринишлари, сарчашмалари.

Поэзияда минбар нутқи, ҳозиржавоблик, доимий тематик саринлик — гражданлик руҳининг аён белгиларидир. Унинг моҳияти эса ижтимоий салмоқ, юксак ҳассослик ва тафаккур теранлиги омухта бўлган жойда ва буларнинг ҳаммаси партиявий ҳамда халқчиллик принципларига бўйсундирилганида тўла очилади. Ғафур Ғулом буюк устоздан мана шу нарсани астойдил ўқиб-ўзлаштирган эди. Бу сабоқ унинг ижодидаги асосий тематик магистрални ҳам белгилаб берди. Унинг бош тематик йўналиши — Ленин ва Шарқ мавзуи эди. Бизнинг замондошларимиздан ҳеч ким поэзияда бу темани Ғафур Ғуломчалик чуқур ва кенг ишламаган. Шоир Ленинга садоқат «осиёлик шеърнинг қонида» бўлиши керак деб билар, ўзининг, халқининг, шеърининг тақдири Ленин партияси билан боғлиқлигини Маяковскийча таъкидлар эди:

Лениннинг ўзисан, улуғ партиям,
Бу рубоб пардасин ўзинг ўрнатдинг!

Маяковский ва Ғафур Ғулом сингари халқ ишига содиқ талантлар туфайли поэзиямизнинг бош йўли гражданлик пафоси бўлса, бу йўлда ватанпарварлик, интернационализм каби жанговар темалар биринчи ўринда туради. Ғафур Ғулом поэзиясида бу мавзуларнинг юксак ифодаси китобхонга маълум, буни исбот қилиб ўтиришга эҳтиёж ҳам бўлмаса керак.

Албатта, гражданлик поэзиясини яратишда Ғафур аканинг устози фақат Маяковский бўлган, дейиш нотўғри бўлар эди. Ҳар бир оддий талабанинг ҳам мактабда бир неча муаллими бўлади. Шоирнинг бутун ижодидан биламизки, Навоийнинг:

Даврон элининг жисмида ҳам жон бўлғил,
Ҳам жонларига мояи дармон бўлғил! —

деган жуда муҳим васияти Ғафур акага бир умр раҳнамо бўлди. «Поэзияга хизмат қилиш — машмашани ёқтирмайди» деган пушкинча ҳикмат ҳам унга доим ёд эди. «Шоир бўлмасанг майли, граждан бўлишинг шарт» деган буюк Некрасовни Ғафур ака ўз шеърига қондош деб билар, уни севиб таржима қилар эди. Ниҳоят, халқ — унинг буюк устози. У халқдан неки олган бўлса, таълим-тарбиями, эртак ё ривоятми, ҳурмат ва муҳаббатми — барини поэтик саховат билан қайтариб халққа берди; ҳақиқий санъаткор ўлароқ ҳар бир кашфиёти қувончини миллионлар билан ўртоқлашди. У устозининг «Тахминан» юз йилга чидамли, мустаҳкам мисралар ёзиб қолдиринг» деган сатрларидаги наказни адо этди. Энг яхши поэтик асарларининг умри боқийлигини Ғафур ака ўзи ҳам билар эди.

Тириклик чоғимда айтолганим сўз
Балки умрларга қилур кифоя...
Ўлимни билмаган дўстларим сифат
Мени ҳам юз йиллар қилур ҳикоя, —

деган эди у. Унинг ажойиб поэзиясидаги жанговар гражданлик руҳи, юксак инсоний ҳислар ва тафаккур теранлиги бунга гаровдир.

Ғафур ҒУЛОМ

ЎЛМАС МЕРОСДАН ҚАТРАЛАР

ҚИРҒИЗИСТОН ПАХТАКОРЛАРИГА

Қондошу қардошлармиз, акаю укалармиз
Улуғ гурунг кунида Фрунзе ватанида.
Дўстлигимиз байроғи ҳилпирар мағрур-тўкис,
Партия режа солган Советлар чаманида.
Жондош қирғиз халқининг ҳар шодлиги
куйида,
Тўрдан жой олиб келган оғайни ўзбеклармиз.
Қадрдонлик оҳанги янграр дўстлик куйида,
Ҳамиша эзгуликдир сизга тилакларимиз.
Рус халқи етаклади кичик ака-укани,
Бўй ўсган ғолиблармиз коммунизм қургувчи.
Ер тушса ялагудай топ-тоза бир ўлкани
Яратган ҳам ўзимиз ва гаштини сургувчи.
Пахтакор қардошларнинг ваъдаси — иши
демак,
Пахтанинг олтин билан, уран билан қадри бир.
Пахтакор меҳнатига техника бериб кўмак,
Табиатга ҳокимдир биздаги тиниқ фикр.
Қардош пахтакор эллар бу мажлисга йиғилиб,
Ўртоқлашар йилларнинг ғалаба тажрибасин.
Бу кун-куни эртага илки кўклам тиғ уриб,
Чигит ҳоврига чулғар шудгорларнинг нафасин.
Бу неъматлар ўлкасин яна қилади кўркам,
Чувдан, Жалолободдан, Ўшдан чиққан
каналлар.
Ер тўйин—олам тўйин, фаровонлик чинакам,
Астойдил меҳнатга белда қайиш-камарлар.

Қирғиз пахтакорлари бу кун минбарда туриб,
Бутун совет халқига айтмоқда ўз сўзини.
Юқори ҳосил учун этакларни бар уриб,
Кўрсатар соҳибкорлик ҳунарида ўзини.
Қирғизнинг ўз нефти бор, миллион ватт
чароғи,
Ипакка ўралгандир бу ўлканинг қизлари.
Советлар маърифати қўлидаги ярoғи
Ва манглайин ёритмиш Кремль юлдузлари.
Олой боларисидай тиришқоқ ботир қирғиз,
Миллион бошли чорванинг ирғай таёқ чўпони.
Кўкда сомончи йўли бу қўрадан қолма из,
Яшасин меҳнатимиз! Яша, меҳнат замони!
Бу ерда ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз вакили,
Бири-биридан ўткир, бири-биридан мумтоз.
Бу йил чўққи ҳосилнинг йирик, азамат йили,
Бири-бирига шогирд, бири-бирига устоз.
Биз эккан чигитларнинг олам-олам пахтаси,
Ер юзида тинчликка метин гаров бўлади.
Яшасин пахтакорлик зарбдорлик вахтаси,
Бу иш замонамизга лойиқ пайров бўлади.
Қирғиз пахтакорлари ўзбек пахтакоридан,
Қардошларча дўстликка юз офарин, юз салом.
Шеърни юборамаан юртимиз баҳоридан,
Ўзбек пахтазоридан:

колхозчи Ғафур ҒУЛОМ.

ҚОЗОҚЛАРНИНГ УЛКАН ДЎСТИ

Ғафур Ғулом Жанубий Қозоғистонда болалик пайтида кўп бўлган. У 1930 йилда Туркистон-Сибирь темир йўлининг очилиши тантаналарида қатнашиш учун Олмаотага келди. Руслар ва украинлар, ўзбеклар ва қозоқлар, қирғизлар ва тожиклар ёнма-ён туриб ишлаган бу қурилиш шоирнинг «Турксиб йўлларида» номли машҳур шеърини майдонга келтирди. Турксиб темир йўли А. Тўқмуғамбетов, С. Муқонов, Ғ. Ўрмонов, А. Тожибоев каби қозоқ шоирлари ижодига ҳам мавзу бўлди.

1945 йилда Қозоғистон ССРнинг 25 йиллиги нишонланди. Бу катта тўйга Ғ. Ғулом «Қозоқ элининг улуғ тўйига» номли жўшқин қардошлик ҳисларига бой ажойиб шеърини олиб келган эди.

Ғафур Ғулом ҳаётида қозоқ халқининг турмуши ва маданияти билан ҳамнафаслик алоҳида ўрин тутади. Ёш қозоқ ёзувчилари уни ўзларининг устози деб биладилар. Собит Муқонов эса Ғ. Ғулом билан бир умрга қадрдон дўст бўлиб қолганди. У ўзининг «Ўзбек бовурларимга» деб аталган жўшқин илҳом билан битилган шеърини дўсти Ғафур Ғуломга бағишлаган эди.

Ғ. Ғулом туғилган куннинг 60 йиллиги нишонланаётган дамларда Қозоғистон газеталари ва журналларида С. Муқонов, У. Турмонжонов, А. Тожибоев ва О. Қудишевларнинг юбиляр ўзбек шоири ҳақидаги илиқ сўзлари босилиб чиққан эди. Ҳамма қозоқ адиблари уни бир оғиздан «Оқин оға» деб эркаларди.

Машҳур ўзбек шоирининг асарлари қозоқ диёрига 30- йилларда кириб келди. Унинг дастлабки таржимонларидан бири Д. Исҳоқов эди. Шундан кейин Ғафур Ғулом асарларини Т. Жароқов, А. Тўқмуғамбетов, У. Турмонжонов, Н. Мамбетов, К. Бекхожин, А. Нуршайхов ва бошқалар таржима қилдилар. 1950 йилда эса қозоқ тилида унинг танланган асарлари босилиб чиқди.

Ғ. Ғулом оддий қозоқ меҳнаткашларининг яқин дўстига айланган эди. Декада пайтларида уни қозоқ ишчилари ва колхозчилари, кончилари ва балиқчилари, студентлар ва мактаб ўқувчилари қадрдон кишиларидай дилкашлик билан кутиб олардилар. Ғ. Ғулом қозоқ адабиётини севарди, уни чин дилидан олқишлаб гапирар эди. Биз қозоқ адабиёти тарихини Жамбулнинг ўн умрига тенглаштирган, мазмунини қозоқ чўлларидай кенг, Абай ўланларидай сўлим ва майин, деб таърифлаган Ғ. Ғулом сўзларини асло унутмаймиз.

Олег БОРТ,
Н. В. Гоголь номли Қизил Ўрда Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.
Алибек ШЕГЕНОВ,
студент.

МИРЗАЧЎЛ КУЙЧИСИ

Майин шабада эсар Сирдарё
қирғоғидан,
Дала-тузда нимтатир атир ҳиди
анқийди,
Қуёшга мактуб ёзар минг варақ
япроғидан,
Навқирон боғу бўстон муҳаббатга банд
эди.

Атоқли шоиримиз серқуёш юртимиз, унинг бир парчаси — Мирзачўл куйчиси эди.

Институтимизнинг шинам ва кўкаламзор ҳовлисида, гулзор ўртасида севимли шоиримиз Ғафур Ғуломнинг ҳайкали турибди. У Мирзачўлни ўйлаб, студентларимизга очиқ чеҳра билан боқиб тургандай. Қўриқ ўлкада илк бор очилган фан даргоҳи — Сирдарё Давлат педагогика институтининг Ғафур Ғулом номи билан аталиши бежиз эмас. Институтимиз етти баҳорни кўрди, холос. Лекин шу йиллар ичида у республикамизда ёш, ўсувчан коллектив сифатида кўзга анча ташланиб қолди. 1970 йилда доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи муносабати билан «Ленинча ўқиб, ленинча яшаймиз» шиори остида ўтказилган республика эстафетасида фахрли иккинчи ўринни эгаллади. Шу йили институтимиз ҳаваскорлик тўгараги Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг доҳий Ленин номи билан аталувчи мукофотини олишга сазовор бўлди.

Институтимизда 3 мингга яқин талаба — бир оила фарзандларидек ўқиб, таълим олмоқдалар. Машғулотлар рус, ўзбек, қозоқ, немис, инглиз, форс-тожик тилларида олиб борилади.

Ёшларимиз орасида Ғ. Ғулом асарларининг ихлосмандлари кўп. Уларнинг ўзлари ҳам «Ниҳол» тўгараги тузиб, турли жанрларда машқлар қилмоқдалар. Коллективимиз севимли шоиримизнинг 70 йиллик тўйига атаб кўргазма ташкил этди. Катта шеърхонлик кечаси ўтказилди.

Худойберди ДОНИЁРОВ,
Ғафур Ғулом номли Сирдарё Давлат педагогика институти ректори, доцент.

Ғафур Ғуломнинг уйи

Анатолий СОФРОНОВ.

То тирикман,
хаёлимдан чиқмас ҳеч қачон,
Ғафур Ғулом истиқомат
қилган хонадон:
Кенг ва ёруғ,
Соҳибининг довруғи жаҳон,
Бир довруғки,
Изларидан юрар шараф-шон!
Кенг дастурхон:
Оиласи бутун, жамул-жам,
Тўрда эса, азиз меҳмон,
Иззат-икромда.
—Ишлар қалай? — дейман.
Дейди: — яхши, маромда.
— Куйлаймизми? — десам,
Дейди: — тахт қоғоз-қалам.
Ижод унга ҳаёт эди,
Кенг қанот эди,
Эзмаликни севмас эди!
На ҳожат эди!

Лек суҳбатнинг жони эди,
Хушфеъл адиб,
Ким ўйлабди,
умри бундай қисқа бўлур деб.
Шеъру суҳбат,
Дастурхонда хил-хил ноз-неъмат,
Доим шундай туради деб,
Ўйлардик фақат.
Ахир унга дўстлик, ижод
қону жон эди,
Ниятлари буюк эди,
Бир жаҳон эди!

...Назаримда Наманганда
Турибмиз ҳамон:
Эрта кузак.
Пионерлар олишар қуршаб,
Гўё шоир болалигин
Топганга ўхшаб—
Яшнаб кетар,
Сўзлар қотар
мамнун, беармон!
Ҳа, чиндан ҳам пионерлар,
Шоир қалбига
Болаликнинг ёниқ ўтин
Бахш этар эди,

Мангуликнинг соф ниятин
Нақш этар эди!
...То тирикман,
Хаёлимда яшайди ҳамон,
Ғафур Ғулом ҳаёт кўрган
Нурли хонадон.
Хотиралар тоғдан учган
Шалоласимон
Вужудимни босиб келар,
Шу лаҳза, шу он!
Энди шоир уйи эса,
Минг-минг хонадон,
Минг-минг юрак,

Минг-минг халқлар яшаган макон.
Барчасини севар эди,
Шоир ардоқлаб,
Энди улар қарзин узар,
Хотира сақлаб.
Москвада ҳам Ғафур Ғулом
Ёруғ уйи бор,
Дон қирида, Полтавада
Сочади виқор.
Қарағайзор Литвада ҳам,
Олис Сибирда
Ғафур Ғулом уйлари бор,
Тўлғанар нурда.

Бу уйларнинг жовонида
Китоблари зич,
Уни ўқир халқлар севиб,
Кунда, эрта-кеч!
Ғафур Ғулом уйин энди
Сон-саноғи йўқ.
Ҳамма ерда ҳозир-нозир,
У ўлгани йўқ!
Қардош дўстлар, қаторида
Юрибди мағрур,
Ҳар сатридан қон-қардошлик
Сочар мангу нур!
Унинг уйи боғи-роғдир,
Кенг, оромижон,
Унинг уйи яшар, дўстлар,
Тургунча жаҳон!

ШУҲРАТ таржимаси.

НАШРИЁТ СОВҒАСИ

Ўтган йилнинг ёзида Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётининг директори Ҳамид Ғулом Сирдарё область, Дўстлик районидаги Ленин номли совхознинг марказий дала шийпонида бўлиб, нашриёт ходимларининг 5 минг нусхадан иборат китобларини туҳфа қилган эди. Совхозда жамоатчилик асосида ишловчи бу кутубхонанинг китоб фонди ҳозир 7 мингдан ошиб кетди.

Гулистон районидаги Т. Аҳмедов номли колхозда ҳам ана шу нашриёт оталиғида янги кутубхона ташкил этилди.

Ҳ. РИЗОҚУЛОВ.

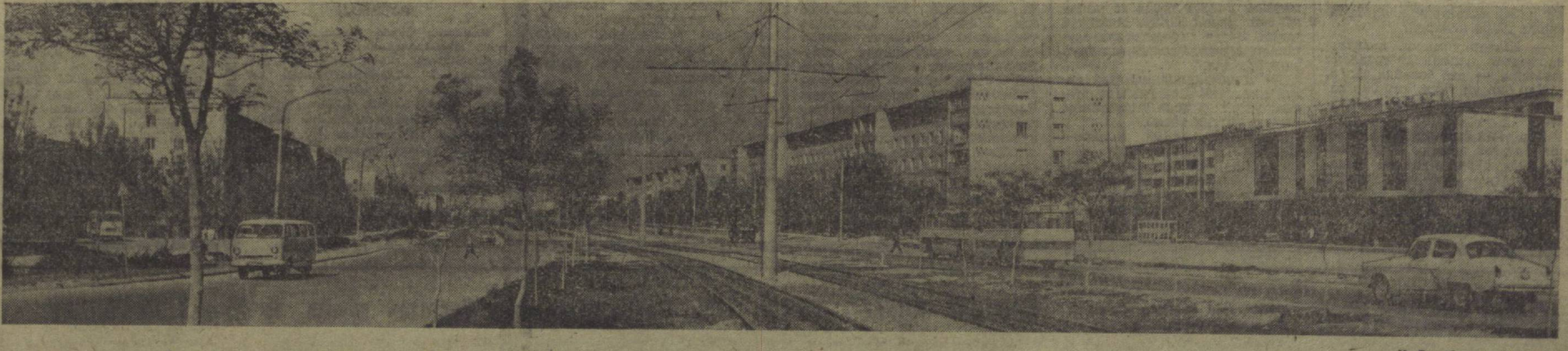

Суратда: Тошкент шаҳрининг Ғафур Ғулом номли кўчаси.

И. Глауберзон фотоси.

ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ АДАБИЁТИ КУНЛАРИ

ҚАЛБГА ЯҚИН ҚЎШИҚЛАР

ҚУЁШ ЎЛКАСИ ТАРОНАЛАРИ

Совет адабиёти кунларида республикамизда меҳмон бўлиб турган ижодкорлардан бири—Евдокия Лось белорус адабиётида ўз ўрнига эга бўлган истеъдодли шоирадир. Ижодкорларнинг ўрта авлодига мансуб бўлган бу шоира тиниб-тинчимас қалам соҳибаси. У доим йўлда, доимо изланишда. Шоира бепоён Ватанимиз бўйлаб кўп сафар қилган. Унинг шу йил Минскда чоп этилган «Шохдаги олма» («Галинка з яблікам») номли шеърий тўплами ана шундай сафарларда туғилган.

Евдокия Лось бундан аввал ҳам бир неча марта Ўзбекистонда меҳмон бўлган эди. Шоира Мирзачўл далаларини, гуллаб-яшнаётган боғ-роғларни кўрган, мўъжиза яратаётган халқ вакиллари билан ҳамсуҳбат бўлганди. Натижада шоира Ўзбекистон ҳақида, юртимизнинг ажойиб деҳқонлари ва зиёлилари ҳақида туркум шеърлар ёзди. Унинг «Шохдаги олма» тўпламидан Ўзбекистон ҳақидаги ана шу шеърлари ҳам ўрин олган. Қуйида улардан баъзиларини газетхонларга тақдим этамиз.

МИРЗАЧЎЛДА

Мирзачўлда баҳор уйғонар эди.
Экинлар ҳали ниш урганича йўқ.
Бедазор хуш исин уфрганча йўқ,
Ҳали гул атрини уфрганча йўқ.
Райком секретари ҳали далада
Баҳор қуёшидан қорайганча йўқ.
Мирзачўл йўлларин кўрсатар менга,
Йўллар-ки, тўп-тўғри, бамисоли ўқ.
Сирдарё кўпригин устидан боқсам,
Ҳали сув айқириб тошганича йўқ,
Икки ёнда эса боғ-роғ, боғу-роғ...
Мирзачўл... Пиёла тубида кўк чой,
Коса-коса шўрва мисоли олов,
Сихларда кабобу, лаганларда гўшт,
Дастурхон зийнати қип-қизил палов.
Ленинград бағридан келган одамнинг
Ақли лол, хаёли эди паришон:
Жавдар нони эмас дастурхондаги,
Ҳар бири қуёшдек кулиб турган нон.
Олмалар ҳандалак сингари йирик,
Уларнинг ёнида товланар эди
Бодому, писта-ю, узуму-ўрик.
Қаҳрабо қадаҳлар тўлиб дамо-дам,
Гулзордай ранго-ранг эди дастурхон,
Самимий алёрлар айтарди ўктам
Ва танти меҳмондўст ҳар битта мезбон.
Белорус элидан меҳмон эдим мен,
Келгандим кўрай деб чўл баҳорини.
«Зангори кема»лар суворийлари,
Белорус юртидан тракторчилар
Сизларга йўлламиш саломларини!
Бу ерда чўл ётар бепоён, шўрхок,
Шамолда тўзғиган чанглари қайноқ.
Бир совхоз одами нақ ўттиз саккиз
Миллатдан иборат эканин кўрдим,
Ҳар бирин дилида мақсади бирдир,
Баҳору ёз гаштин, сахий куз гаштин,
Меҳмону мезбоннинг янгроқ суҳбатин
Яратган ана шу заҳматкашлардир!

ИФТИХОР

Каттакон дўстликдан ўсади дўстлик,
Дўстлик қўшиғини баландроқ куйлай!
Украин хонасин шарафлайди дил,
Дўст чорлар тожиклар янгратган карнай.
Абхазлар гул билан чиқдилар пешвоз,
Тошкентлик дўстларим этдилар меҳмон.
Тоғлар-ла суҳбатим бўлди ғоят соз,
Денгизлар суҳбати бўлди жонажон.
Бу севги кўксимни айлади юксак,
Йўлимга чиқдилар чин эъзоз билан.
Шукурким, белорус қизини бешак
Сингилдай кутдилар ширин сўз билан!

ЗУЛФИЯГА

Сўнмас кўзларида ишқ ўти чақноқ,
Ешлик куйчисига бўлсин шараф-шон!
О, Тошкент, менга ҳам очгин кенг қучоқ,
Менинг кўзларим ҳам бўлсин нурафшон.
Қуёшинг тафтида чиниқай мен ҳам,
Келганман офтобда қораймоқ истаб.
Чиниқай, эгилмай, бўлай мустаҳкам,
Камтарлик бор бўлсин келганда шараф.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ таржималари.

Григол АБАШИДЗЕ,
Грузин шоири,
Давлат мукофоти лауреати

ЕРГА

Гумбаз қулаб, саналар ўчиб,
Оқиб кетди қанча-қанча сув.
Улим деган гап дилдан кўчиб—
Кетмиш. Сенга йўлай олмас у.
Еғду ичра туришинг гўзал,
Пошна изи безабди тошни.
Ҳарсангда ҳам гул ўсар азал
Кафтларингдан ичгум қуёшни.
Шамолдан беркиниб
Қуёшнинг
Нурига турибсан бурканиб.
Тимсоли эмасми туришинг.
Гўзаллик беқиёс эканин.
Асрларни силкитиб шодон,
Айланасан кимхоб чопонда.
Сен ўтарсан бунда қадрдон,
Вайроналар қолур ҳайронда.
Сен борсанки, тетик,
қувноқман,
Сен чашмасан!
Ҳаётсан ахир!
Улим ваҳмин қувиб хаёлдан
Мен ҳам оқим билан сузгум
бор!

Мукаррама МУРОДОВА
таржимаси.

ҚОР ЁҒАР...

Жобир НАВРЎЗ,
Озарбайжон шоири, республика Ленин комсомоли мукофоти лауреати

Қишлоққа қор ёғар, йўлга ёғар қор,
Оппоқ кенгликларки, чеки йўқ хилқат.
Қор ёғар, қор ёғар, шаффоф, беғубор,
Гўё бутун олам қордан иборат.
У сенинг юзингда эримас ҳеч бир
Агар сен тун эрсанг, ёвуз бўлсанг агар,
У илиқ кафтларда бир зумда эрир,
Уялгандек, қалқиб тушар зарралар
Далалар узра боғ, қандай чарх урар!
Ҳар бир заррасида ҳам нур, ҳам фироқ.
Ҳар зарра ненидир эслатмоқ бўлар,
Олисга чорлайди юракни титроқ.
Гўё кўзларимни босдию мудроқ,
Жонланди қишлоғим Упа—жонажон
Қизиқ, қор ёғарми унда ҳам бу чоқ?!
Уйнарми болалар унда қор бўрон?!
Далада кезарми қарғалар ҳуррам,
Ҳануз шовқин солиб йироқ-йироққа?!
Қор босганми кўприк, сўқмоқларни ҳам,
Ҳануз боришарми унда булоққа?!
Ҳамқишлоқлар келар, бир-бир хотирга.
Нуроний кексалар, ёшлар—бахтиёр...
Айланиб, қор тушар жонажон ерга,
Борлиқни кумушга ўраб ёғар қор.
Йилларни, ёғади қалқиб, тинимсиз,
Момиқдек зарралар юзимга инар.
Ажабо, не учун бу пайт-вақт изсиз.
Бирдан шитоб билан ортга чекинар?!
...Қор юзин қон рангли шуълалар тилар
Бир-бир югуради кунлар даҳшаткор.
Дунёда, уйларда уруш увиллар,
Хира нур қўйнида қалқиб тушар қор...
Вокзал... Қизил вагон музхона гўё...
Шоширар барчани вақт—ҳиссиз, тезкор.
Секин йиғлар бувим, кўз ёши дарё,
Хира нур қўйнида қалқиб тушар қор.
Севгилим туради нарида бесўз,
Бесўз учрашамиз у билан такрор.
Мана, уланди ҳам қора паровоз,
Хира нур қўйнида қалқиб тушар қор.
Паровоз қичқирар дод солган каби,
Унинг овозида айрилиқ, ҳадик.
Қўл силкиб, титрайди севгилим лаби,
Сўнг у эриб кетар қор заррасидек,
Мангудек туюлди у кун, у маҳал —
Баҳор юрар эди безаб ўлкани,
Уйловдим: қучарман уни энг аввал,
Чиқмади фақат у кутиб олгани.
Гўё мен қутулиб ёмғирдан, шу зум
Қорга тутилгандек сездим у куни.
Эриган қор мисол топмадим изин,
Гўё ўғирламиш гул баҳор уни.
Лекин у абадий кетса-да гарчанд,
Овози яшайди тонгларда ҳануз,
Унинг хотираси чўлпонга монанд.
Юракни ёндирар доим худди муз.
Толиқтирди мени оғир ўйларим,
Чарх урар ҳамон қор осмонни тутиб.
Йилларни, ёғар у қалқиб-қалқиб жим,
Ҳеч кимни қумсамай, барин унутиб.

Абдулла Шер таржимаси.

Ажаб савдолар

«ЛЮКС» ЭМИШ

Меҳмонхонага кириб ғалати машмаша устидан чиқдик.

— Ахир, бир ҳафтадан бери шу ерда турибман, ҳужжатим ҳам ўзингизда-ку. Бундай қилишга ҳаққингиз йўқ, — деди қорамағиз йигит хуноб бўлиб.

— Ҳаққимиз борлиги учун шундай қилдик-да! — деди администратор заҳарханда қилиб, — истасангиз шу, истамасангиз катта кўча...

Бу тортишувчилардан бири — Ульянов район радиоэшиттириш редакциясининг ташкилотчи мухбири Ҳасан Маҳмудов, иккинчиси — Қарши шаҳридаги «Заря» меҳмонхонасининг администратори Қаҳҳорова. Маълум бўлишича, зарур топшириқ билан область марказига келган Маҳмудов 2 апрелдан буён меҳмонхонанинг 36-хонасида яшар экан. У, 8 апрель куни қишлоқдаги оиласидан хабар олгани бориб келса, Қаҳҳорова: «Жой йўқ», — деяпти. Ваҳолонки, Маҳмудов ўзи банд қилган каравотга 8 апрель учун ҳам ҳақ тўлаб қўйган.

«Заря» меҳмонхонасида бундай ҳодисалар тез-тез бўлиб турар экан. Халқимиз: «От кимники, минганники», — дейди. Меҳмонхона ходимлари эса шу мақолга ҳам амал қилишмайди. Хоналарда турувчиларни истаганларича у ёқдан-бу ёққа кўчиришаверади. Натижада баъзан юқоридагидек машмаша пайдо бўлади.

Меҳмонхонанинг биносидан шикоят қилиш ноўрин. Бу бинони Қашқадарёнинг кўрки деса бўлади. Имкониятлари ҳам етарли. Аммо, меҳмонхона мутасаддилари мавжуд имкониятлардан ўринли фойдалана олмайдилар. Кўпинча сув бўлмай қолади. Хоналарнинг поллари қадам босилса «ғарч-ғурч» қилади, эшик деразалари яхши очилиб-ёпилмайди, айримлари ғичиллаб «ашула» айтади. Хоналарда маданий дам олишга керакли буюмлар етарли эмас. Ҳатто, 52, 70-люкс хоналарда ҳам стол бор-у, етарли стул, телефон йўқ. Радио соқов. Бунинг устига, икки ўринли бу хоналарга бешта, баъзан еттита киши жойланади. Олинадиган ҳақ эса люкс баҳоси — ҳар кишидан 2 сўм 50 тийиндан. Бунга ҳайрон бўлганлар у-бу дейишса администратор: «Бизда тартиб шундай», — деб чимирилади. Меҳмонхона директори Ҳ. Халилов бўлса, парвойи палак.

А. МУҲИДДИНОВ.

ЧИРЧИҚ. Қийин эрувчи ва ўтга чидамли металл комбинати ҳузурида турли хил техника адабиётларига бой кутубхона мавжуд. Бу ерда корхона ишчи ва инженер-техник ходимлари ўзларининг истаган адабиётларини топиш имкониятига эга. Суратда: (ўнгда) кутубхоначи Л. Кислякова китобхонлардан Маъмура Аҳмедова ва Турсуной Обидоваларга китоб танлашда ёрдам беряпти.

И. Глауберзон фотоси.

Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари изидан

САПЁР ТАҚДИРИ

«Сапёр бир марта адашади»-солдатлар орасидаги бу нақлнинг тўғрилигини Усмон Қодиров яхши билади. Душман минасини зарарсизлантириш, пиёда қўшинлар, танкларнинг ҳужумига йўл очиб бериш — демак ҳамиша олдинги маррада бўлиш-сапёр бурчи, хизмати шундай. Ерга кўмиб қўйилган минани топиш, уни зарарсизлантириш вақтида бироз ноўрин ҳаракат қилдингми — тамом, мина портлаб кетади.

69-гвардиячи дивизиянинг Сталинград жангида душман ҳужумини кўксини қалқон қилиб қайтариб турган азаматлари орасида Усмон Қодиров ҳам бор эди. Тажрибали минёрга энг қийин топшириқларни бажаришга тўғри келарди.

— Шаҳар уйма-уй, квартал-ма-квартал душмандан тозалана бошлади, — деб эслайди сапёр. —Ҳар бир уй учун, ҳар бир қават учун шиддатли жанг борарди.

Бир уйни фашистлар қалъага айлантирган эдилар. Атрофдаги уйлардан душман ҳайдаб чиқарилди, лекин бу уйга ҳамон яқинлашиб бўлмайди.

— Қодиров, портлатинг! — деб буюрди командир.

Тол солинган яшикни судраб, эмаклаб кетдим. Ўқ ёмғирдек ёғиб турибди. Хавфли жойдан қандай омон ўтганимни билмайман. Толни кўмиб, портлатгич ўрнатдим-да, ўзимни панага олдим... Вайрона тагидан йигирма тўрт ашаддий гитлерчининг ўлиги топилди.

Қўшин чекинганда сапёр энг орқада боради, кўприкларни портлатиб, мина қўйиб, душман йўлига ажалдан ғов ясайди; қўшин ҳужумга ўтганда эса энг олдинда боради, душман қўйган ажал миналарини зарарсизлантириб, йўл очади, ҳужум муваффақиятини таъминлайди.

Бир куни ҳужум олдидан батальон комиссари окопга, Усмоннинг олдига келди ва унинг кўксига Қизил Юлдуз орденини тақди. Ватан мукофотини тантанали вазиятда топшириш учун вақт йўқ эди.

— Душманнинг мингдан ортиқ минасини зарарсизлантирганинг учун! — деди у сапёрнинг қўлини қаттиқ қисиб.

Бу вақтда Усмон Қодировнинг ҳисоби мингдан ошиб, бир минг бир юзтага етган эди. Усмон ажалнинг кўзига бир минг юз марта тик қаради ва ғолиб чиқди, минглаб қуролдош дўстларининг ҳаётига чанг солишга тайёр турган ажални мағлуб қилди.

Зафарли ҳужум давом этди. Қўшинларимиз Днепр дарёсига етиб бордилар. Украинанинг сермавж азм дарёсидан ғарбий қирғоққа биринчи бўлиб ўтганлар ҳам сапёрлар. Улар орасида Усмон Қодиров ҳам бор эди. Кичкина қайиқда шарпа чиқармасликка ҳаракат қилиб сузиб боришар экан Усмон аламли чекиниш кунларини, бу улкан дарёга биринчи бор дуч келганини эслади.

Қодиров учун уруш деярли чегарадан бошланди. 1941 йил 22 июнь тонгида Ватанимиз тупроғига гитлерчи газандалар оёқ қўйганда унинг қисми чегара яқинидаги бир қишлоқда эди. Жанг билан қуршовдан чиққанлари, вақтинча ташлаб чиқилган қишлоқларда чолу-кампирларнинг солдатлар кетидан маъюс тикилиб қолишлари бирма-бир кўз олдидан ўтди. Черкасси областида чекинаётган солдатларимиз ўтиб бўлгач кўприкни портлатганини эслади. Мана энди душман топтаган ерларимиз қаричма-қарич озод этиляпти. Совет кишилари, қариялар, болалар уларни сабрсизлик билан кутишяпти...

Соҳилга яқин қолганда душман ўқлари визиллай бошлади, дарё шовладай қайнади. Сапёрлар ўқ ёмғирига парво қилмай, соҳилни миналардан тозалай бошладилар. Атрофда снарядлар тинмай портларди. Усмон бир зарбдан ерга қулади...

Қодировни санитарлар шарқий соҳилга олиб ўтишаётганда плацдарм эгалланган, ҳужум тоғ кўчкиси каби минут сайин кучайиб борарди...

Усмон Қодиров ғарбий чегараларимиздан Волга бўйигача, Волгадан Днепргача бўлган йўлни жанг билан босиб ўтди.

— Фашистларни уясигача савалаб боришда қатнашиш насиб этмади. Етти ой госпиталда даволандим, сўнг Пскентга қайтиб келдим, — деб ҳикоя қилади собиқ жангчи.

Фронтдан қайтгач, у инвалидлигига қарамай, ўзини меҳнатга урди. Қадоқ қўллар меҳнатни соғинган, бунинг устига пахта далаларида ишчи кучи етишмас, оталар, оналар, хотинлар, болалар фарзандларининг, эрларининг, оталарининг зафар қучиб, эсон-омон қайтишлари учун меҳнат жабҳасида кураш олиб боришарди.

1944 йил охирлари эди. Пскент район ҳарбий комиссари район сув хўжалиги бўлима мироби Усмон Қодировни чақириб, унга Ленин ордени топширди. Бу, Днепр дарёсини кечиб ўтишдаги жасорати учун Ватан мукофоти эди.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

СПОРТ янгиликлари

ГИМНАСТИКА

Қирғизистон ССР пойтахтидаги халқаро турнирда ёш гимнастикачилар ўз маҳоратларини синаб кўрдилар. Турнир мусобақаларида ГДР, СССР, Венгрия терма командалари ва майдон эгалари — Қирғизистон гимнастикачилари иштирок этдилар. Совет спортчилари мусобақа ғолиби бўлишди. СССР терма командаси составида ўзбекистонлик икки спортчи — Р. Шарипов ва Г. Якунинлар ҳам қатнашиб, олтин медалларни қўлга киритдилар.

ЧАВАНДОЗЛИК

Андижонда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совриини учун чавандозлик бўйича уч кураш мусобақалари ўтди. Команда ҳисобида Ўзбекистон терма командаси биринчи, Тошкент области вакиллари иккинчи ва Туркманистон чавандозлари учинчи ўринни эгаллашди. Ўзбекистонлик Искандар Йўлдошев яхши маҳорат кўрсатди. Тўсиқлар оша от йўрттиришда қозоғистонликлар пешқадам бўлишди. Ўзбекистон чавандозлари бу ўйинда иккинчи ўринни олишди. Пойга мусобақаларида қозоғистонликларнинг қўли баланд келди. Шахсий ҳисобда ўзбекистонлик Тамара Павлова от ўйнатиш мусобақасининг ғолиби саналди.

ФУТБОЛ

Мамлакат футбол чемпионати олий лига командаларининг еттинчи тур мусобақалари тамом бўлди. «Динамо» (Москва) — «Спартак» ўйини 0:1, СКА—«Заря» 1:0, «Шахтёр» — «Динамо» (Киев) — 0:2. ЦСКА ва Тбилиси динамочиларининг асосий вақтдаги ўйини 1:1 ҳисобида тугади. 11 метрлик тўплар якунида 5:4 ҳисоби қайд қилинди.

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

Реклама ва эълонлар

ҲАЁТНИНГ АРАЛАШ СТРАХОВАНИЕСИ ҲАҚИДА

Госстрах

Страхование қилдиришни хоҳлаган гражданлар диққатига!

1973 йил 1 январдан бошлаб шахсий страхованиенинг энг кўп тарқалган турларидан бири бўлган ҳаётнинг аралаш страхованиеси бўйича янги ва анча шартлар жорий этилди.

Страхованиенинг мазкур тури бўйича шартномалар (ҳар хил миқдордаги страхование суммасига) 16 ёшдан 65 ёшгача бўлган шахслар билан, страхование охирида ёши 70 дан ошиб кетмаслик шарти билан 5, 10, 15, 20 йил муддатга тузилади.

Бирор страхование ҳодисаси юз берган ҳолда ҳаётнинг аралаш страхование шартномаси бўйича страхование қилдирувчига ёки у тайин қилган шахсга шартномада белгиланган страхование суммаси тўланади.

Страхование ҳодисаларига: страхование муддатининг тамом бўлиши, майиб бўлиш, шикастланиш, ярадор бўлиш, суяклар синиши, куйиш, совуқ уриш, электр токидан зарарланиш, эзилиш, бирор аъзонинг чиқиши, тасодифан қаттиқ заҳарланиш, баҳор-ёз кана энцефалити ёки полиомиелит билан касалланиш натижасида страхование қилдирувчининг умумий меҳнат қобилияти доимий (тўла ёки қисман) йўқолиши ва страхование қилдирувчининг вафот этиши киради.

Страхование шартномасини тузиш учун страхование қилдирувчи томонидан белгиланган формада ёзилган аризага қўл қўйиш асос бўлади.

Страхование қилдирувчи томонидан биринчи страхование взноси тўлангандан сўнг унга страхование гувоҳномаси берилади.

Страхование взносининг миқдори страхование суммасига, страхование муддатига ва страхование қилдирувчининг ёшига боғлиқдир.

Страхование взнослари страхованиенинг ҳамма муддати мобайнида ҳар бир календарь ой учун унинг охирги кунидан кечиктирмай тўланиши лозим.

«А» тариф жадвали бўйича бир ойлик страхование взносининг миқдори аниқланади, агар страхование шартномасига икки ҳисса страхование суммаси тўлаш шарти қўшиладиган бўлса, страхование взносининг миқдори ҳар 100 сўм страхование суммаси учун атиги уч тийин кўпаяди. бу ҳолда бир ойлик взнос миқдори «Б» тариф жадвали бўйича ҳисобланади.

Масалан, страхование қилдирувчи 500 сўмга шартнома тузган бўлиб, бахтсиз ҳодиса натижасида майиб бўлиб қолган, меҳнат қобилиятининг йўқолиши эса 20 процентни ташкил этган бундай ҳолда страхование суммаси икки ҳисса, яъни 100 сўм эмас 200 сўм қилиб тўланади.

Ҳаётнинг аралаш страхованиеси ҳақида тўлароқ маълумот олиш учун район Госстрах инспекциясига ёки страхование агентига мурожаат қилиш керак.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ БОШ БОШҚАРМАСИ

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 13.00—МОСКВА. 18.30 —ТОШКЕНТ. 18.40 Мультфильм. 19.10 —Интернационал дўстлик клуби. 19.40 —Концерт. 20.20 —Ахборот. 20.35 —Ун минут музика. 20.45 — Ахборот. 21.05 —Ўзбекистонда совет адабиёти кунлари. 22.00 — «Вақт». КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Леонид Ильич Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити ҳақида. 22.45 —ТОШКЕНТ. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 23.05 — Фильм-концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 —ТОШКЕНТ. 11.00—Мультфильм. 11.10 — Телефильм. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.30—МОСКВА. 19.15—Ҳужжатли фильм. 19.30 —«Жасорат» дала почтаси. 20.00 — Музикали программа. 20.30 — Фан — бугунги кунда. 21.00 —СССР халқ артисти М. М. Яншин ҳикоя қилади. 22.00—ТОШКЕНТ. Оламда нима гап? 22.20 — Ҳужжатли фильм. 22.45—МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Эстрада концерти. 20.05 — Бахт кулиб боққанда (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/V да Ажал миноралари.

КИНО

Дарахтлар остидаги уй — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 12, 2, 4, кеч соат 6 да).

Дон Жуан Таллинда — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз соат 12, 4, кеч соат 6 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4, кеч соат 9.30 минутда).

Қора синглим учун оқ гуллар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч соат 8, 9.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8 да).

Дон Жуан Таллинда; Дарахтлар остидаги уй — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Утли қор (кундуз соат 12, 2, кеч соат 9.45 минутда), Катта соврин (кундуз соат 4, кеч соат 7 да) — «ЧАЙКА».

Шуълалар — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 12 да), ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11, кундуз соат 1 да).

Севги ва ўлим (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), Уч мушкетёр (кундуз соат 12, 3.30, кеч соат 6.30 минутда) — «ДРУЖБА».

Сокин соҳиллар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8, 9.30 минутда).

Сен менинг жонимсан — «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 8.40 минутда).

Она муҳаббати — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.30, кундуз соат 1.20, 4, кеч соат 6.30, 9 да).

Сайха — ҲАМЗА номли (кундуз соат 3, кеч соат 6, 9 да).

ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ

1973—74 ўқув йили учун кундузги ва сиртқи бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникумнинг ўзбек ва рус группаларига 8-10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади. Техникум қуйидаги мутахассисликлар бўйича алоқа техниклари тайёрлайди: радио алоқаси ва радиолаштириш телевизион техника ва радиореле алоқаси, район электр алоқаси ва радиоэшиттириш, кўп каналли электр алоқаси, телеграф алоқаси, автоматик электр алоқаси, йўл-кабель иншоотлари.

Техникумга қабул қилиш ўрта махсус ўқув юртларига қабул қилиш қоидаларига асосан ўтказилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Техникумга қабул қилинганлар умумий қоида асосида стипендия билан таъминланадилар.

1973 йил 23 май ва 7 июнда эрталаб соат 10 дан очиқ эшиклар куни ўтказилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент, ГСП, Усмон Юсупов кўчаси, 70-уй.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ БОҒДА 20 майгача

ХАЛҚ САЙИЛИ

Андижон, Наманган, Сирдарё, Тошкент, Фарғона терма командаларининг атоқли полвонлари иштирокида

ФАРҒОНАЧА КУРАШ

Ўзбек миллий дор ўйинлари, концерт ва қизиқчиларнинг чиқиши.

Кеч соат 7 да бошланади.

Боғимизга марҳамат, азиз дўстлар!

МАРҒИЛОН ТРАКТОР-РЕМОНТ ЗАВОДИ

чекланмаган миқдорда Т-140, Т-180 маркали тракторларни капитал ремонтга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Фарғона область, Марғилон шаҳар, Локомотив кўчаси, 174-уй, телефонлар: 3-17-49, 3-17-50.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппарати партия бюроси ва маҳаллий комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходими Т. Х. Қаҳрамоновга отаси

Қаҳрамон ХУДОЙБЕРДИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142 коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. — 115. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 02443.